

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2024 60 stp
Fakultet for biovitenskap

Bruk av mat ved behandling av separasjonsrelaterte problemer hos hunder

The use of food in treatment of separationrelated
problems in dogs (*Canis lupus familiaris*)

Karoline Måseide Thomassen
Dyrebiologi

Sammendrag

Separasjonsrelaterte problemer hos hunder (*Canis lupus familiaris*) er vanlig og kan føre til symptomer som destruktiv atferd, vokalisering, stereotypisk atferd, rastløshet og rømningsforsøk, for å nevne noen. Dette skaper store velferdsproblemer for hundene, og gjør hundeholdet vanskelig for eierne. Separasjonsrelaterte problemer er en viktig årsak til at mange hundeeiere velger å adoptere bort eller avlive hundene sine. Formålet med denne oppgaven er å få en dypere innsikt i om bruk av mat påvirker behandling av separasjonsrelaterte problemer hos hunder. Oppgaven har en kvalitativ tilnærming, der mennesker som jobber profesjonelt med rådgivning av eiere med hunder som har SRP ble intervjuet. Som en del av et større forskningsprosjekt ved Universitetet i København ble totalt 15 veterinærer, atferdskonsulenter og hundetrenere fra Norge, Sverige og Danmark intervjuet, og skapte grunnlaget for den tematiske analysen. Den tematiske analysen inkluderer temaene: Stimulering, avslapning, motbetinging, *poisoned cue*, distraksjon, stress, spising, systematisk desensitivisering og forsterkninger ved retur av eier. I arbeidet med denne oppgaven ble også den eksisterende litteraturen på feltet undersøkt, for å finne sammenhenger mellom litteraturen og mønstrene som ble funnet fra intervjuene.

I litteraturen gjennomgått i denne oppgaven, ble det funnet hull i forskningen på hvordan ulike årsaker til SRP påvirker effekten av ulike behandlinger. Det har blitt gjort en rekke studier på fôringsberikelser til hunder som er alene, der resultatene peker mot at fôringsberikelsene bidrar til å redusere hundenes stressnivå. Få studier har sett på effekten bruk av mat har i en kvantitativ studie av standardiserte treningsprogram, og funnene i denne oppgaven tyder på at det er behov for mer forskning på feltet. Funnene i denne oppgaven indikerer også at det ved bruk av mat i behandling av SRP er viktig å være oppmerksom på *poisoned cue*, og at *systematisk desensitivisering* er et svært viktig verktøy i behandlingen, uavhengig av om man velger å bruke mat eller ikke. Av hensyn til den store forekomsten av SRP blant hunder, samt mangelen på studier som analyserer effekten av ulike standardiserte treningsprogrammer i behandlingen av SRP, vil det være nyttige å gjennomføre kvantitative studier på emnet i framtiden.

Abstract

Separation-related problems in dogs (*Canis lupus familiaris*) is common and can lead to symptoms such as destructive behavior, vocalization, stereotypic behavior, restlessness and escape attempts, to name a few. These symptoms indicate major welfare problems for the dogs, and make keeping dogs difficult for the owners. Separation-related problems are an important reason why many dog owners choose to adopt or euthanize their dogs. The aim of this thesis project was to gain a deeper insight into whether the use of food affects the treatment of separation-related problems in dogs. The project took a qualitative approach, where people who work professionally in counseling owners with dogs who have SRP were interviewed. As part of a larger research project at the University of Copenhagen, a total of 15 veterinarians, behavioral consultants and dog trainers from Norway, Sweden and Denmark were interviewed, creating the basis for the thematic analysis. The themes emerging from reflexive thematic analysis included: Stimulation, relaxation, counter-conditioning, poisoned cue, distraction, stress, eating, systematic desensitization and reinforcements upon return of owner. In the work on this thesis, the existing literature in the field was also examined, in order to find connections between the literature and the patterns that were found from the interviews.

In the literature reviewed in this thesis, gaps were found in the research on how different causes of SRP affect the effects of different treatments. A number of studies have been carried out on feeding enrichment for dogs that are alone, and they have achieved a lot in terms of the feeding enrichment helping to reduce the dogs' stress level. Few studies have focused on the effect the use of food has on a quantitative study of standardized behavior programs, and the findings in this thesis indicate that there is a need for more research in the field. The findings in this thesis also indicate that when using food in the treatment of SRP, it is important to be aware of the poisoned cue, and that systematic desensitization is a very important tool in the treatment, regardless of whether one chooses to use food or not. Due to the large incidence of SRP among dogs, as well as the lack of studies that analyze the effect of various standardized training programs in the treatment of SRP, it will be useful to carry out quantitative studies on the subject in the future.

Forord

Jeg har alltid hatt en drøm om å jobbe med dyr. Interessen for atferd og kommunikasjon med dyr vokste i takt med interaksjoner og opplevelser sammen med mine firbente følgesvenner gjennom oppveksten; Tinka, Mino og Ronaldo, som jeg er så takknemlig for. Gleden var stor da jeg oppdaget fagfeltet etologi, og at jeg i dette studiet kunne kombinere mine store interesser: dyr og atferd. Denne oppgaven er mitt avsluttende verk som masterstudent på Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet. Det føles fantastisk å endelig være i mål! Veien hit har vært lang, men også lærerik og spennende. Jeg valgte å bruke masteroppgaven for å se nærmere på separasjonsrelaterte problemer hos hunder, fordi det er et av de vanligste atferdsutfordringene jeg møter i jobben min som atferdskonsulent. Både gjennom yrkeserfaringer, men også personlig erfaring, har jeg sett hvor krevende denne atferdsutfordringen kan være for både hund og eier. Derfor følte jeg at det var et viktig tema å utforske nærmere. Jeg håper at oppgaven også er spennende og inspirerende for andre, og at den kan bidra til videre studier for å bedre velferden for hunder.

Jeg vil tørre å påstå at jeg har hatt verdens beste veileder, Ruth C. Newberry, som har oppmuntret meg og gitt meg veiledning gjennom hele prosessen. Tusen takk for den gode hjelpen, entusiasmen og tålmodigheten du har vist mens jeg har skrevet denne oppgaven. Jeg vil også takke min medveileder, Iben Meyer, for samarbeidet, tilliten og veiledningen. Det har vært lærerikt og motiverende å jobbe i team.

Jeg vil også takke mine gode venner og familie som har heiet på meg gjennom hele prosessen. En spesiell takk til mamma, Julie og Martine som har vært så snille å se over oppgaven før innlevering. Jeg vil også spesielt takke Mie og Hanne for konstant støtte og for at dere alltid har troen på meg. Og sist, men ikke minst, vil jeg takke hunden min Ylva, som har vært min store inspirasjon, motivasjon og støtte gjennom hele utdanningen og i livet generelt. Denne oppgaven er dedikert til henne.

Karoline Måseide Thomassen

Fetsund, mai 2024

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Abstract	2
Forord	3
Innholdsfortegnelse	4
1. Litteratur	6
1.1. Separasjonsrelaterte problemer	6
1.2. Hva er SRP?	7
1.3. SRP som velferds- og samfunnsproblem	8
1.4. Behandling av SRP	9
1.4.1. Klassisk betinging	10
1.4.2. Operant betinging	10
1.4.4. Motbetinging	13
1.4.5. Bruk av mat i behandling av SRP	14
1.5. Studiens formål	18
1.5.1. Problemstilling	18
2. Metode	19
2.1. Forskningsdesign	19
2.2. Studiedesign	20
2.3. Deltakere og rekruttering	20
2.4. Ethiske vurderinger	21
2.5. Datainnsamling	21
2.6. Dataanalyse	23
3. Resultater	23
3.1. Demografi	23
3.2. Kategorisering av funn	25
3.2. Sammendrag av intervjuer	26
3.2.1 Holdninger til å bruke mat i behandlingen av SRP	27

3.2.2. Holdninger til å ikke bruke mat i behandling av SRP	31
3.2.3. Varierende holdninger om bruk av mat i behandling av SRP	39
3.2.4. Oversikt	45
3.3. Tematisk analyse	47
4. Diskusjon	49
4.1. Oppsummering av hovedfunn	49
4.2. Diskusjon av informantenes holdninger i relasjon til publisert litteratur	50
4.2.1. Stimulering	50
4.2.2. Avslapning	51
4.2.3. Motbetinging	52
4.2.4. Poisoned cue	53
4.2.5. Distraksjon	53
4.2.6. Stress	54
4.2.7. Spising	56
4.2.8. Systematisk desensitivering	56
4.2.9. Forsterkninger ved retur av eier	57
4.3. Begrensninger og fremtidige studier	60
5. Konklusjon	61
6. Referanseliste	63
7. Vedlegg	74
Vedlegg 1	74
Vedlegg 2	75
Vedlegg 3	78
Vedlegg 4	85
Vedlegg 5	87
Vedlegg 6	90

1. Litteratur

1.1. Separasjonsrelaterte problemer

I vårt moderne samfunn er det vanlig å arbeide fulltid, der familiehunden (*Canis lupus familiaris*) ikke får bli med på jobben og må forbli hjemme den tiden eieren er på jobb. Samtidig som vi mennesker har en hektisk hverdag, er også båndet mellom hund og menneske sterkt. Dette båndet oppstod da menneskene begynte å domestisere hundene, og har ført til at hunder har fått en spesiell rolle som familiemedlemmer (Fine, 2010). En studie på hunder i Sverige viste at hele 73 % av hundene måtte være alene hjemme i løpet av arbeidsdagen (Norling & Keeling, 2010). De aller fleste hunder blir altså etterlatt alene store deler av dagen. Allerede etter to timer med separasjon fra eier kan man se mer intens hilseatferd når eieren returnerer, mer oppmerksomhetssøkende atferd og økt fysisk aktivitet hos disse hundene (Rehn & Keeling, 2011). Det er tydelig at hunder blir påvirket av tiden de må være alene hjemme mens eieren er borte.

De siste tiårene har det skjedd store endringer innen hundeavl, og dermed også hundepopulasjonen. Fokus på rasens renhet og estetiske idealer med en avl rettet mot utstillingsformål har påvirket den rasetypiske atferden, med en positiv korrelasjon mellom frykt og avl (Mundell *et al.*, 2020). Frykt og angst er tett knyttet sammen, og dagens avl kan dermed øke risikoen for *separasjonsrelaterte problemer*, heretter forkortet SRP (Rehn & Keeling, 2011). En studie på schæferhunder viste at arveligheten av SRP var estimert til 0 (Friedrich *et al.*, 2019). En annen studie så på det samme hos labrador retrievere, og estimerte arveligheten til 0,06 (Ilska *et al.*, 2017). Tiira og Lohi (2015) gjennomførte en studie med 3264 hunder, hvor de så på korrelasjonen mellom miljø og utviklingen av angst. Studien til Tiira og Lohi (2015) viser at det er en korrelasjon mellom opplevelser tidligere i livet og forekomsten av angst, hvor de hundene med angst hadde lav kvalitet på omsorg fra tispene og dårlig sosialisering. Studien fant i tillegg at hunder med separasjonsangst hadde mindre fysisk aktivitet enn andre hunder (Tiira & Lohi, 2015). SRP er et resultat av samspillet mellom genetik og miljø. Gitt den beskjedne relasjonen mellom arv og SRP i

litteraturen, kan man, inntil bedre klassifiseringer og målinger av SRP har blitt studert, anta at miljøfaktorer har en sterk påvirkning på dette atferdsproblemet.

1.2. Hva er SRP?

Som nevnt er frykt og angst nært beslektet, og frykt, angst og fobi er begreper som ofte blir brukt om hverandre. Frykt er en helt essensiell overlevelsesmekanisme som skal beskytte oss mot reelle farer som fysisk skade, sykdom eller ubehagelige følelser gjennom emosjonelle og fysiologiske reaksjoner (Dobson, 2012). Angst er derimot atferdsmessige og følelsemessige reaksjoner på en fare eller trussel man forventer at skal komme (Ogata, 2016). Frykt og angst er nært linket, selv om de ikke er det samme. Frykt er normalt sett en kortere og mer akutt respons på et eksternt stimulus, mens angst ofte er en mer generell intern respons som ofte baserer seg på tidligere negative opplevelser (Dobson, 2012). Fobi er en overdreven og vedvarende angst for situasjoner eller gjenstander som tydelig kan gjenkjennes og som ofte fører til unngåelsesatferd. En eksponering vil nesten alltid utløse en atferdsrespons og et økt stress som ofte kan føre til panikkanfall (Sherman & Mills, 2008). Stress kan defineres som kroppens respons på faktorer som overvelder, eller truer med å overvelde, kroppens evne til å opprettholde homeostase, noe som påvirker individet både kroppslig, kognitivt og emosjonelt (Torres & Nowson, 2007).

Atferdsproblemer som oppstår som følge av at hunden blir etterlatt alene blir i litteraturen beskrevet ved ulike definisjoner, slik som separasjonsangst, separasjonsangst syndrom, isolasjonsangst, separasjonsrelatert stress og SRP (Cannas *et al.*, 2014). I denne oppgaven kommer jeg til å omtale de emosjonelle og atferdsmessige utfordringene en hund kan oppleve som følge av SRP. SRP er en samlebetegnelse som inkluderer alt fra angst, frustrasjon (Lund & Jørgensen, 1999), manglende læring og hypertilknytning, for å nevne noe. I tillegg kan hunder vise tegn på angst, frykt og fobi når de lukkes inne i et bur, en kennel eller et lite rom. Dette blir på engelsk ofte omtalt som *confinement distress* (Ballantyne, 2018). SRP inkluderer også angst og fobier når hunden er alene, som hovedsakelig skyldes andre stimuli enn separasjon fra eier. Dette kan skyldes at hunden opplever stimulusen når de er alene hjemme, og får dermed lignende symptomer på SRP i denne settingen (Horwitz, 2009). Et eksempel på dette er lydfohi. Dette er en diagnose som er

komorbid med SRP og andre fryktrelaterte diagnoser (Ballantyne, 2018). En norsk studie av Storengen & Lungaas (2015), fant at det var tre ganger så stor sjanse for at hunden hadde separasjonsangst, hvis den også var redd for lyder. Korrelasjonen mellom lydfofi og SRP var størst blant hunder som var redd for lyder av tungtrafikk, og lavest blant de som var redd for fyrverkeri (Storengen & Lungaas, 2015).

Hunder med SRP kan vise ulike typer atferd, men noen av de vanligste symptomene er destruktiv atferd, vokalisering, vannlating/avføring, stereotypisk atferd, overslagshandlinger og rastløshet (Lund & Jørgensen, 1999; Engel *et al.*, 2019; Feuerbacher & Muir, 2020). Vanlige atferdsproblemer knyttet til SRP er også piping, sikling og forsøk på å rømme (Feuerbacher & Muir, 2020). Dette skaper ikke bare store velferdsproblemer for hundene, men det er også en viktig årsak til at mange hundeeiere velger å adoptere bort eller avlive hundene sine (Haupt *et al.*, 2007; Sherman & Mills, 2008).

En studie av 133 hundeeiere som nylig hadde adoptert omplasseringshunder på over seks måneders alder, viste at hunder med SRP hadde en signifikant større sannsynlighet for å vise panikkatferd eller nervøsitet når eieren begynte å forberede seg på å dra (Herron *et al.*, 2014). Det var også rapportert at disse hundene hadde mye større sannsynlighet for å være *needy* (Herron *et al.*, 2014). *Needy* kan oversettes til trengende på norsk, og referere ofte til hunder som i stor grad er avhengig av eierens oppmerksomhet og nærhet.

1.3. SRP som velferds- og samfunnsproblem

SRP er et svært utbredt velferdsproblem blant hunder (Amat *et al.*, 2014), og av frittstående atferdsdiagnoser er SRP det vanligste atferdsproblemet hos hunder (Ogata, 2016). En betydelig andel av hundepopulasjonen viser tegn på SRP, og ulike studier underbygger omfanget av dette problemet. Blant annet fant en studie at mellom 22.3 og 55% av hunder viser tegn på SRP (de Assis *et al.*, 2020). En annen studie basert på eieres egen rapportering indikerer at så mye som 30 % av hunder

har SRP (Howell *et al.*, 2016). Videre viste en spørreundersøkelse av et tilfeldig utvalg på 94 hundeeiere, at hele 50 % rapporterte atferd relatert til SRP hos hundene deres (Bradshaw *et al.*, 2002). Som følge av COVID-19 pandemien har det også blitt en økning av SRP blant hunder, som også viser seg å ha negativ påvirkning på utviklingen av andre atferdsproblemer (Sherwell *et al.*, 2023).

Siden hunder med SRP hovedsakelig viser symptomer når de er alene, antas det at den faktiske prosentandelen hunder med dette problemet kan være enda høyere (van Rooy *et al.*, 2018). Dessverre oppdager ikke alle eierne de mer subtile tegnene på stress hos hundene sine, som gjesping, se vekk, vende hodet vekk og å slikke seg på nesen (Mariti *et al.*, 2012). Dette understrekes av en studie fra 2002, som fant at kun 6 av 75 eiere av hunder med SRP hadde oppsøkt hjelp (Bradshaw *et al.*, 2002).

I tillegg til at SRP er et av de mest utbredte atferdsproblemene hos hunder, er det også et av de vanskeligste problemene å behandle. Atferdsproblemene som oppstår som følge av SRP, kan gjøre båndet mellom hund og eier dårligere og føre til avlaving eller omplassering (Herron *et al.*, 2014). I følge Miller *et al.* (1996) er atferdsproblemer og skaden det gjør på relasjonen mellom hund og eier, den ledende årsaken til at eiere omplasserer hunder (Miller *et al.*, 1996).

1.4. Behandling av SRP

SRP handler både om emosjonene hunden har i en situasjon, men også atferden som følge av dette. Behandling foregår gjennom *atferdsmodifisering*, et paraplybegrep som dreier seg om ulike metoder for å endre atferd og emosjoner etter en vurdering og evaluering (Kazdin, 2012). Det er derfor viktig å definere hva emosjoner og atferd er. Emosjoner kan defineres som interaksjoner mellom objektive opplevelser og subjektive responser, som blir formidlet og påvirket av nevro-hormonelle systemer (Kleinginna & Kleinginna, 1981). Atferd handler om hva

en organisme gjør. Det vil si, atferd er den delen av en organismes funksjon som interagerer med omverdenen (Skinner, 2019). Videre skal jeg gjøre rede for viktige prinsipper og læringsteknikker innen atferdsmodifisering som er sentrale for behandlingen av SRP.

1.4.1. Klassisk betinging

Ivan Pavlov er kjent for å være den som oppdaget fenomenet *klassisk betinging* på slutten av 1800-tallet og starten av 1900-tallet (Windholz, 1989). Han observerte at hundene han brukte i en studie på fordøyelsessystemet etterhvert begynte å sikle når han ringte i en bjelle før han skulle gi dem mat. Denne ikke-viljestyrte responsen er sentral innen klassisk betinging, der eksempler på flere slike responser kan være endring i blodtrykk og utskillelse av hormoner. Responsene kan også være emosjonelle, slik som glede og frykt (Lee, 2021). I Pavlov sitt eksperiment er lyden av bjellen det vi kaller en stimulus. En stimulus kan også være lukt, synsinntrykk eller andre sanseinntrykk som hunden kan oppleve (Lee, 2021). En stimulus kan enten være nøytral, betinget eller ubetinget, der ordet "betinging" betyr læring (Pritchett & Mulder, 2004). En *nøytral stimulus* er en stimulus som ikke trigger en sterkere respons enn en ubetinget stimulus. En ubetinget stimulus er en stimulus som trigger en respons før læring, mens en *betinget stimulus* trigger en respons etter læring. (Lee, 2021). Det som skjedde i eksperimentet med Pavlov sine hunder var at bjellen, før læring, var et nøytralt stimulus. Maten var derimot en ubetinget stimulus, som førte til en spyttproduksjon som er en ubetinget respons. Etter at hundene erfarte at lyden av bjellen kom før mat, og begynte å få spyttproduksjon bare av lyden av bjellen, ble lyden av bjellen et betinget stimulus mens spyttproduksjonen ble en betinget respons. Pavlov sine hunder fikk altså en positiv assosiasjon til lyden av bjellen, og på samme måte kan man gjennom motbetinging skape en positiv assosiasjon også til noe som hunden allerede har dårlige assosiasjoner til.

1.4.2. Operant betinging

På midten av 1930-tallet utforsket psykologen B. F. Skinner, *operant betinging*. Operant betinging handler om å utføre spesifikke handlinger for å oppnå en konsekvens, der ordet “betinging” som nevnt tidligere betyr læring, mens “operant” betyr at noe handler på noe annet (Pritchett & Mulder, 2004). Med andre ord er operant betinging kontrollert av konsekvensene en atferd har i framtiden (Staddon & Cerutti, 2003), hvor subjektet lærer hva slags respons atferden gir. Denne konsekvensen er det som kalles en *ubetinget stimulus*, heretter forkortet US (Pritchett & Mulder, 2004).

Det kan oppstå to ulike effekter på den fremtidige atferden hunden vil ha som følge av konsekvensen en atferd gir. Enten kan atferden skje oftere eller sjeldnere, noe som i terminologien innen operant betinging betyr at en atferd kan forsterkes eller straffes (Lee, 2021). Om en atferd forsterkes eller straffes kan det skje enten ved at vi tilfører eller fjerner noe, som en konsekvens av atferden til hunden. Til sammen utgjør dette fire ulike konsekvenser som kan påvirke hundens fremtidige atferd, også kalt *de fire operanter* (Starling *et al.*, 2013). To av de fire operantene handler om å påføre noe, enten ved positiv forsterkning eller positiv straff, der “positiv” betyr at noe tilføres. Forsterkning handler om at konsekvensen av atferden *øker* sannsynligheten for at den skal skje i framtiden, mens straff handler om at konsekvensen av atferden *minsker* sannsynligheten for at den skal skje i framtiden. De to andre operantene handler om å fjerne noe, og her har vi negativ forsterkning og negativ straff, der “negativ” betyr at noe tas bort. Forsterkning handler om at atferden skjer oftere i framtiden, mens straff handler om at atferden skjer mindre i framtiden (Lee, 2021).

1.4.3. Anvendt atferdsanalyse

Vitenskap finnes i to former, der grunnleggende vitenskap er opptatt av kunnskap for kunnskapens skyld, mens anvendt vitenskap er opptatt av å finne løsninger på problemer. Når det gjelder vitenskap om læring, er anvendt atferdsanalyse den anvendte vitenskapelige tilnærmingen. Anvendt atferdsanalyse handler om å analysere atferden for å forstå atferdens ABC: *Antecedents*, *Behaviors* og *Consequences*, oversatt: Foranledninger, atferd og konsekvens. Foranledninger handler om stimuli eller hendelser i miljøet som trigger en atferd, mens atferd er hva

hunden gjør. Konsekvensen er utfallet av denne atferden (Maich *et al.* 2016; Lee, 2021).

Jeg skal se nærmere på noen viktige termer innen anvendt atferdsanalyse som vil være relevante videre i oppgaven. Et av disse termene er *ekstinksjon*. Ekstinksjon skjer hvis en hund tidligere har blitt positivt forsterket for å utføre en atferd, men ikke lengre får denne forsterkingen. Når ekstinksjon først skjer, vil hundens atferd øke i frekvens, varighet og intensitet, noe som kalles et ekstinksjonsutbrudd. Etter dette vil atferden avta, men hunden kan likevel forsøke å utføre en tidligere forsterket atferd. Om atferden ikke blir positivt forsterket når dette skjer vil atferden fortsette å avta (Lee, 2021).

Ved *differensiell forsterkning* forsøker man å fjerne en uønsket atferd ved å bruke positiv forsterkning på en ønsket atferd (Lee, 2021). Det finnes mange typer differensialforsterkere, og jeg skal her presentere noen av de mest relevante for denne oppgaven:

- Differensiell forsterkning av alternativ atferd (DRA) handler om å forsterke den ønskede atferden og ignorere den uønskede atferden (Lee, 2021). Differensiell forsterkning er en av de vanligste atferdsanalytiske måtene å redusere uønsket atferd på (Petscher *et al.*, 2009)
- Differensiell forskning av annen atferd (DRO) handler om at en forsterker gis avhengig av fraværet av den uønskede atferden. Tiden den uønskede atferden ikke er til stede, før en forsterker gis, kan gradvis økes (Lee, 2021).
- Differensiell forsterkning av en inkompatibel atferd (DRI) handler å erstatte den uønskede atferden med en atferd som er uforenelig med den uønskede atferden (Lee, 2021).

Differensiell forsterkning er et viktig verktøy når man jobber med atferdsproblemer. Protopopova *et al.* (2016) så på hvordan differensiell forsterkning av annen ønsket atferd (DRO) kunne brukes for å minimere bjeffing hos hunder med SRP som var alene hjemme. I studien fant de at bjeffingen ble eliminert hos tre av fem hunder (Protopopova *et al.*, 2016)

1.4.3. Systematisk desensitivisering

Systematisk desensitivisering er en kjent behandlingsmetode i arbeidet med fobier, angst og atferdsproblemer hos hunder (Butler *et al.*, 2011). I 1954 ble systematisk desensitivisering for første gang beskrevet av psykiater Joseph Wolpe (Wolpe, 1954). Det er stort fokus på hemming av angstresponser gjennom avslapning, noe som er sentralt i systematisk desensitivisering (Wolpe, 1968). Systematisk desensitivisering er en gradvis introduksjon til det hunden opplever som ubehagelig, uten at de får en angstreaksjon. Stimulusen blir altså habituert, eller “desensitivisert”. Når det gjelder SRP, er dette ubehaget hunden opplever som følge av å være alene eller atskilt fra en bestemt person, ofte hundens eier. Mens man sakte og systematisk øker tiden hunden er alene, skal hunden hele tiden være under angst-terskelen (DeMartini-Price, 2014). Målet er at stimulusen, som i dette tilfellet vil være å være alene, ikke lenger utløser det tidligere ubehaget hunden opplevde, som ved SRP ofte er angst (Butler *et al.*, 2011).

1.4.4. Motbetinging

Effekten av systematisk desensitivisering kan ofte økes når man samtidig bruker motbetinging. Målet med motbetinging er at den tidligere frykttremkallende stimulusen skal provosere fram en behagelig emosjonell reaksjon når den betinges til den desensitiviserte stimulusen (Bowen & Heath, 2005). Begrepet motbetinging er prosessen og teknikken som brukes for å modifisere en atferd gjennom å skape nye assosiasjoner til en stimulus ved å skape en motsatt assosiasjon (Keller *et al.*, 2020). Med dette menes at hunden får en positiv assosiasjon til noe den tidligere hadde en negativ assosiasjon til. I arbeidet med hunder som har SRP, brukes ofte mat ved motbetinging (Butler *et al.*, 2011). Den behagelige emosjonelle reaksjonen som hunden opplever når de blir utsatt for stimulusen er ofte en avslappende eller glad emosjonell tilstand som er i direkte konflikt med frykten som stimulusen tidligere trigget (Bowen & Heath, 2005). Systematisk desensitivisering og motbetinging brukes ofte sammen i hundetrening (Sargisson, 2014).

Når man bare bruker motbetinging alene, kan treningen minne om *flooding*. Flooding er en langvarig eksponering for en stressfremkallende stimulus som til slutt gjør at hunden gir opp (Overall, 2006). Dette er det motsatte av desensitivisering, og kan være svært skadelig for hunden. Det som skiller motbetinging og flooding er at man ved motbetinging bruker en forsterker som skal motvirke den opprinnelige assosiasjonen. Hvis hundens ønske om å oppnå forsterkeren er høyere enn fryktresponen, vil forventningen assosiert med det ubehagelige stimuluset overstyre den ubehagelige emosjonen (Reid, 2020).

1.4.5. Bruk av mat i behandling av SRP

Mat brukes ofte som en ubetinget stimulus som skaper positive emosjonelle responser (Herron *et al.*, 2014). Blackwell *et al.* (2006) studerte effekten av motbetinging, kombinert med systematisk desensitivisering, ved å studere tre ulike treningsteknikker. Disse treningsteknikkene ble beskrevet i et standardisert atferdsmodifiserende program, som hundeeiere til 55 hunder med SRP fikk utdelt. Deltakerne ble deretter delt inn i tre grupper. I en gruppe var treningsprogrammet designet slik at det skulle redusere hundens avhengighet av eieren ved å kontrollere eierens interaksjon med hunden. En annen gruppe skulle fokusere på desensitivisering, mens den tredje gruppen skulle ha større fokus på aktivisering av hundene og de skulle gi dem noe å holde på med, for eksempel en leke fylt med godbiter, når de skulle etterlate hunden alene. Resultatene av denne studien viste at det ikke var noen signifikant forskjell på effekten mellom de ulike treningsprogrammene, men at et standardisert atferdsmodifiserende program kan ha en effekt på behandlingen av SRP (Blackwell *et al.*, 2006).

Behandlingen av åtte hunder med SRP ble evaluert av Butler *et al.* (2011) for å se på effektiviteten av systematisk desensitivisering og effektiviteten av systematisk desensitivisering kombinert med motbetinging (Butler *et al.*, 2011). For å se på effekten av denne kombinerte tilnærmingen ble hundeeierne instruert til å gi godbiter rett før de skulle gå fra hunden og med en gang de kom tilbake til hunden, avhengig

av fraværet av SRP-atferder, kombinert med at de skulle bruke systematisk desensitivering. Tanken bak å skulle levere mat rett før avreise var å fjerne angsten gjennom motbetinging. I artikkelen forklares det slik: "*Delivering food before departure was an attempt to extinguish pre-departure anxiety through counter-conditioning by associating the fear-producing response with the incompatible emotional response associated with eating*" (s.140). Hundeeierne skulle også gi hunden mat med en gang de kom tilbake, der dette skulle fungere som en forsterker om hunden ikke hadde vist separasjonsrelatert atferd mens eieren var borte. Dersom hunden hadde utført destruktiv atferd under separasjonen skulle den bli ignorert i 30 minutter etter at eieren kom tilbake. Resultatet av bruken av det standardiserte treningsprogrammet i studien til Butler *et al.* (2011) viste at det var en signifikant reduksjon i både alvorlighetsgraden og frekvensen av separasjonsrelaterte atferder sammenlignet med utgangspunktet. Blant de åtte hundene som var med i studien, var det seks som nesten ikke viste tegn til SRP da de ble fulgt opp tre måneder etter at behandlingen hadde sluttet. Det viste seg at systematisk desensitivering var det kritiske elementet i behandlingen, og at bruken av motbetinging ikke påvirket resultatet av behandlingen. I studien til Butler *et al.* (2011) var det kun tre av hundeeierne i studien som brukte mat som en del av motbetingingen. Det kan være forvirrende å forstå motbetinging i den vitenskapelige litteraturen, fordi begrepet brukes til å beskrive både klassisk og operant motbetinging, som er to ulike motbetingingsmetoder (Reid, 2020). Når man snakker om for eksempel et ubetinget stimulus er det vanlig å forkorte dette med UBS på norsk. Jeg vil for enkelthetens skyld allikevel lage forkortelser på engelsk, fordi disse forkortelsene ofte er gjenkjennelige på norsk.

Når man jobber med atferdsmodifisering er motbetinging et svært effektivt virkemiddel. Ved bruk av motbetinging i arbeid med SRP er det å være alene en *betinget stimulus*, heretter forkortet CS, og mat er som nevnt et *ubetinget stimulus*, heretter forkortet UCS. Ved å bruke mat ønsker man å erstatte ubehaget ved å være alene, med mat som en *betinget emosjonell respons*, heretter forkortet CR. Når man gjør dette betinger man ikke en målatferd, og man presenterer UCS og CS uavhengig av hundens atferd. Selv om man ikke betinger en målatferd, er det allikevel et mål at hundens atferd skal endres. Dette vil da være som et resultat av en endring i hundens emosjonelle tilstand som følge av UCS. For at endringen skal

fungere ved behandling av SRP må derfor hundens motivasjon for mat være større enn angsten ved å være alene hjemme (Reid, 2020).

Det har blitt gjort flere laboratorieeksperimenter på motbetinging, der eksperimentene ofte blir referert til som *kryss-motivasjonelle overføringseksperimenter*. Et eksempel på et slikt eksperiment kan involverere bruk av elektrisk sjokk og mat. Først kobles en nøytralt stimulus med sjokk (UCS), før stimulusen etter en stund kobles til mat (UCS). Det som er ønskelig å utforske er om motbetinging kan skape en endring i den forsterkende egenskapen til en UCS (Reid, 2020). Tidlig på 1900-tallet arbeidet forskeren Maria Nikolaevna Erofeeva på et laboratorium i Russland hos den klassiske betingingsfar, Ivan Pavlov. De oppdaget at hunders ubetingede reaksjoner på støt, forsvant når støtet ble en CS for mat. Gradvis utviklet hundene spyttsekresjon, en betinget respons (CR), til støtet. Dette viser hvor effektivt mat er som verktøy i motbetinging av aversive stimuli kan være (Dearing & Dickinson, 1979).

Den andre formen for motbetinging er operant motbetinging, som går ut på å betinge en viljestyrt atferd som er fysisk uforenlig med stressatferden. Det er dermed atferden man fokuserer på å endre framfor hundens følelser (Reid, 2020). I trening ved SRP vil operant motbetinging i dette tilfellet være at hunden får mat (UCS) om den utfører en ønsket atferd når stressoren (CS) oppstår, uavhengig av om disse symptomene oppstår i etterkant. For mange hunder vil CS være når eier lukker ytterdøren etter seg. Målet her er at hunden skal utføre en atferd som er uforenlig med den uønskede atferden når CS oppstår for å få UCS (Reid, 2020). Et eksempel på en slik atferd kan være å gå å legge seg i hundesengen.

Et dyr kan endre atferd uten at emosjonene nødvendigvis endres, noe som gjør det sannsynlig at atferdsproblemet kommer tilbake igjen (Reid, 2020). Dette er viktig å tenke på når man skal se på forskjellen mellom bruk av klassisk motbetinging og operant motbetinging.

Ved klassisk motbetinging er målet å endre emosjonene, noe som deretter vil skape en endring i hundens atferd, mens målet ved operant motbetinging er å endre atferden og anta at dette vil skape en endring i den emosjonelle tilstanden (Reid, 2020). Det er en tettere forbindelse mellom CS og UCS ved klassisk motbetinging,

mens det ved operant motbetinging vil være en lavere sannsynlighet for å kunne presentere UCS ved CS, siden det krever at hunden utfører ønsket atferd. Det vil derfor være større sannsynlighet for å betinge CS og UCS ved klassisk motbetinging (Mackintosh, 1974). Det er også viktig å merke seg at SRP skyldes vanskelige emosjoner hos hundene (DeMartini-Price, 2014). *Klassisk motbetinging* (heretter omtalt som motbetinging) som hovedsakelig fokuserer på å endre den underliggende emosjonen, for så å se en betinget emosjonell respons som følge av den endrede følelsen, vil derfor være mer hensiktsmessig å bruke ved behandling av alvorlige atferdsproblemer (Reid, 2020).

Det er ikke uten risiko å bruke motbetinging i trening av hunder med fryktreaksjoner på en eller flere triggere. Det ubetingede stimuli (mat) kan bli betinget med aversjon, noe som senere i oppgaven blir referert til som *poisoned cue* eller at maten blir 'forgiftet'. Hvis den emosjonelle responsen til stimuli (å være alene) er kraftigere enn det ubetingede stimuli (mat), vil responsen på maten ikke ha ønsket effekt. Når det kommer til hvordan følelsesmessige reaksjoner påvirker motbetinging, vil en fryktprovoserende stimulus og emosjonell positiv motbetinging føre til disse resultatene. Når den fryktprovoserende stimulus > motbetinging, vil det føre til at hunder lærer å frykte stimulusen assosiert med motbetingingshendelsen. Når den fryktprovoserende stimulus = motbetinging, vil det føre til liten eller ingen respons i treningen, mens når den fryktprovoserende stimulus < motbetinging, vil det føre til at en effektiv motbetinging oppstår (Bowen og Heath, 2005).

Når den fryktprovoserende stimulus > motbetinging kan dette kan minne om konseptet *poisoned cue*, som Snider (2018) forklarer kan skje når hunden er trent både med positiv forsterkning og aversjon. Det viser seg også at angsten et fryktfremkallende signal kan gi, kan bli en permanent del av hundens respons på signalet, selv om man i ettertid utelukkende bruker positiv forsterkning (Pryor, 2010). Det skal nevnes at her ble det fokusert på effekten av *poisoned cue* i forbindelse med operant betinging, der hunden gjør en viljestyrt atferd, framfor en ikke-viljestyrt respons, slik som ved klassisk betinging. Operant betinging handler om konsekvenser. Det grunnleggende prinsippet ved operant betinging er at visse konsekvenser øker eller minsker sjansen for at en atferd vil oppstå i framtiden (Silverman *et al.*, 2016). Når *poisoned cue* blir omtalt videre i denne oppgaven

menes det hovedsakelig at den fryktprovoserende stimulusen>motbetinging, som beskrevet av Bowen og Heath (2005), der den ubetingede stimulusen (mat) har blitt betinget med den fryktprovoserende stimulusen, som er å være alene.

1.5. Studiens formål

Som følge av den store utbredelsen og de store velferdsproblemene knyttet til SRP, anses det som viktig å undersøke faktorer som kan bidra til å hjelpe hunder og deres eiere med å få en bedre hverdag.

Bruk av mat har lenge vært vanlig som en del av behandlingen av SRP (DeMartini-Price, 2014), men det er omdiskutert. Det er også få studier som har brukt kontrollerte metoder til å fastslå effektiviteten av systematisk desensitivisering på SRP (Butler *et al.*, 2011). Bakgrunnen for hundens SRP og risikoen for *poisoned queues*, er eksempler på faktorer som påvirker profesjonelles begrunnelse for hvorfor de velger å bruke, eller ikke velger å bruke, mat som en del av et behandlingsprogram. Ved å gjennomgå publisert litteratur på temaet og intervju profesjonelle som gir råd og veiledning til eiere av hunder med SRP, er formålet med denne masteroppgaven å se nærmere på disse faktorene. Dette for å skape en større forståelse for mekanismene og konsekvensene bak bruk av mat i behandling av SRP, og for å øke kunnskapen om treningsmetodene som blir brukt og effektene disse kan ha på hunder.

1.5.1. Problemstilling

Ved Universitetet i København gjennomføres det et forskningsprosjekt, ledet av adjunkt Iben Meyer, med et overordnet mål om å øke kunnskapen om behandling av SRP hos hunder. Forskningsprosjektet har fokus på faktorene som skiller vellykkede fra ikke vellykkede behandlingsforløp. Dataene som ble innhentet er opprinnelig ment som utgangspunktet for en større spørreundersøkelse, som skal være siste del av datainnsamlingen til prosjektet. Del 1 av prosjektet er et nordisk samarbeid og datainnsamlingen foregikk i Danmark, Norge og Sverige. Som en del av dette

samarbeidet stod jeg for datainnsamlingen i Norge, mens masterstudent Emma Almquist, ved Sveriges lanbruksuniversitet, stod for datainnsamlingen i Sverige. I planleggingen av datainnsamlingen hadde vi muligheten til å inkludere generelt åpne spørsmål som rettet seg mot problemstillingene vi hadde i hver vår masteroppgave, og det er hovedsakelig denne datainnsamlingen som blir brukt til masteroppgaven. Spørsmålene som ble stilt med fokus på denne oppgaven var følgende:

Hva er din erfaring med å bruke mat i behandlingen av SRP?

Hvorfor velger du å bruke det/ikke bruke det?

Hvis du velger å bruke mat som en del av opplæringen, hvordan gir du eieren råd om dette?

Formålet med å stille disse spørsmålene til informantene var å få innsikt i profesjonelles holdninger og erfaringer med bruk av mat i behandling av SRP. Dette var ønskelig for å få en dypere innsikt om fordeler og ulemper ved bruk av mat og for å finne ut om dette kan bidra til å skape en suksessfull behandling av SRP hos hunder.

2. Metode

2.1. Forskningsdesign

Studien bruker et semi-strukturert intervjudesign, som gir mulighet for å utforske informantenes erfaringer og holdninger til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder. Intervjuene tar utgangspunkt i en allerede utarbeidet intervjuguide som har til hensikt å utforske informantenes erfaringer og synspunkter på en systematisk måte, men samtidig gi rom for fleksibilitet.

2.2. Studiedesign

Studien skal se på hvordan bruk av mat påvirker behandlingen av SRP hos hunder. Formålet er å få en dypere forståelse for hvordan det kan hjelpe eller vanskeliggjøre behandlingen, og hvilke faktorer som påvirker et slikt utfall. Kvalitativ metode ble ansett som den mest relevante tilnærmingen til oppgaven, for å kunne se på helheten og bruke empiriske metoder for å bedre forstå sammenhenger mellom faktorer og kontekst. Selv om utvalget er mindre enn ved kvalitativ forskning, er det likevel verdifullt å se på sammenhenger og likheter fra ulike studier (Stake, 1995). Studien bruker et kvalitativt semi-strukturert intervjudesign, som gjør det mulig å utforske informantenes holdninger og erfaringer til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder (DiCicco-Bloom & Crabtree, 2006).

2.3. Deltakere og rekruttering

Intervjuobjektene var profesjonelle som arbeider med rådgivning til eiere av hunder med SRP. Det ble totalt gjennomført 15 intervjuer som ble fordelt mellom de tre nordiske landene, hvor Iben Meyer, Emma Almquist og meg selv intervjuet fem informanter i hvert land for å kunne gjennomføre intervjuene på informantenes morsmål. I tillegg til kriteriet om at informantene måtte ha jobbet profesjonelt med hundeatferd eller trening av hunder, måtte de fem deltakerne i hvert land fordele seg mellom tre profesjonsgrupper. Disse profesjonsgruppene var veterinærer, atferdskonsulenter og hundetrenerne.

Det var ønskelig å ha en diversitet blant informantenes holdninger og ulike utdanningsbakgrunner når det gjelder hundetrening, for å få så mange ulike vinklinger og innspill i intervjuprosessen som mulig. Informantene ble valgt ut fra nettverket til den aktuelle intervjueren. Det ble sendt ut mail til aktuelle kandidater ([Vedlegg 1](#)), og ved interesse ble det sendt ut et informasjonsark ([Vedlegg 2](#)).

2.4. Ethiske vurderinger

Siden det ble innhentet personopplysninger i intervjuene, måtte studien godkjennes av SIKT - Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, før datainnsamlingen kunne starte ([Vedlegg 4](#)). SIKT vurderte at prosjektet etterlever personvernregelverket og har lovlig tilgang til persondata. Siden prosjektet er tilknyttet til forskningsprosjektet ved Universitetet i København måtte det bekreftes at prosjektet inngår i Københavns Universitets register over behandlingsaktiviteter i forskningsprosjekter og biobanker ([Vedlegg 5](#)). Vedlagt ligger også godkjenningen fra The Research Ethics Committee for SCIENCE and SUND (CASE: 504-0431/23-5000) ([Vedlegg 6](#)) til Universitetet i København, som lagrer lydfile og de anonymiserte transkripsjonene i fem år, om at prosjektet overholder General Data Protection Regulation og at identiteten til informantene holdes strengt konfidensielt på alle måter. Det måtte også inngås en databehandleravtale mellom København Universitet og meg selv, for å sikre at prosjektet overholdt GDPR-reglementet ([Vedlegg 8](#)).

I begynnelsen av intervjuene ble det innhentet et informert samtykke for å delta, og av juridiske formål beholder København Universitet dette informerte samtykket på en sikker og kryptert server i fem år. Informantene kan kontakte Iben Meyer eller en av intervjuerne for å slette intervjumaterialet om de ønsker dette. Sitatene eller sammendrag fra transkripsjonene av intervjuet kan bli brukt til å formidle resultatene i vitenskapelige artikler, eller andre publikasjoner. Det blir sørget for at disse sitatene/sammendragene er strengt anonymiserte og at det ikke vil være noen informasjon som kan identifisere informantene eller deres tilknyttede arbeidsplasser på noen måte.

2.5. Datainnsamling

Intervjuene ble utført gjennom videokonferanseplattformen Zoom (Versjon 5.15.5, Zoom Video Communications, Inc., San Jose, USA) og hvert intervju hadde en tidsramme på ca. én time. Intervjuene dekket temaer om informantens faglige

bakgrunn og nåværende atferd, erfaring og arbeid med SRP-saker. Videre ønsket intervjuerne at informantene skulle definere vellykkede og ikke vellykkede forløp av SRP-behandling og hva som fungerer bra og hva som ikke fungerer ved behandling av SRP. Gjennom intervjuene ble det også stilt spørsmål om informantenes håndtering av hundeeiere, forventninger og etterlevelse, samt kilder til informasjonsinnhenting de selv bruker om SRP og behandling av SRP. Spørsmålene i intervjuet som hovedsakelig retter seg mot denne masteroppgavens problemstilling er følgende:

Hva er din erfaring med å bruke mat i behandlingen av SRP?

Hvorfor velger du å bruke det/ikke bruke det?

Hvis du velger å bruke mat som en del av opplæringen, hvordan gir du eierne råd om dette?

Se den norske versjonen av intervjuguiden som ligger vedlagt ([Vedlegg 3](#)) for en mer detaljert beskrivelse av temaene som ble gjennomgått i intervjuene.

Videofilene fra intervjuene ble slettet rett etter intervjuet, mens lydfilene og transkripsjonene av intervjuene ble lagret og sendt til Iben Meyer ved Universitetet i København. De anonymiserte transkripsjonene ble delt mellom de norske, svenske og danske forskerne som jobber med prosjektet. I henhold til GDPR-avtalen ble alt datamateriale som deles mellom Københavns Universitet og intervjuerne og transkribererne behandlet konfidensielt og delt gjennom krypterte kommunikasjonskanaler. De norske og svenske intervjuerne slettet lydfilene av intervjuene når transkripsjonene var utført.

Alle intervjuerne gjennomførte et pilotintervju i forkant for å høste inn nyttige erfaringer før intervjuguiden ble ferdigstilt. Det ble brukt et semi-strukturert intervjudesign, der intervjuguiden ble laget for å skape en balanse mellom de standardiserte spørsmålene, samtidig som at intervjuet kunne gå utenfor intervjuguiden.

2.6. Dataanalyse

For å finne relevant litteratur til studien ble Google Scholar brukt som primær søkemotor, samt Oria gjennom NMBU biblioteket. Nøkkelord som blant annet “separation anxiety+dogs”, “food+relaxation+dog”, “systematic desensitization”, “feeding enrichments” og “counterconditioning” ble brukt. Den relevante litteraturen ble deretter organisert ved hjelp av referansestyringsverktøyet Zotero.

Intervjuene brukt i studien ble ordrett transkribert og deretter kodet med induktiv koding, slik at kodingen ble utledet fra de allerede innsamlede dataene. For å gjøre dette brukte jeg Delve, et nettskybasert verktøy for CAQDAS (Computer Assisted Qualitative Data Analysis Software) for koding i kvalitativ forskning (Ho & Limpaecher, 2024). Her ble transkripsjonene lest gjennom for å identifisere mønstre fra intervjuene og for å gjøre meg godt kjent med teksten, i tillegg til at jeg laget sammendrag om hver informants holdninger til bruk av mat i behandling av SRP. Deretter ble transkripsjonene manuelt og systematisk kodet før de ble delt inn i større temaer med utgangspunkt i problemstillingen, som videre ble undersøkt under “Diskusjon”. Språket til informantene ble bevart på deres morsmål gjennom hele kodingen, men oversatt til norsk da oversikten over de ulike informantenes holdninger til bruk av mat i behandling av SRP skulle lages, samt i den tematiske analysen. Alle sitater i oppgaven er ordrette, og dermed på informantenes morsmål.

Informantenes holdninger til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder ble analyser og kategorisert, før det ble gjennomført en tematisk analyse av de ulike nyansene i informantenes argumenter på temaet.

3. Resultater

3.1. Demografi

Blant de 15 informantene var det minst én veterinær, atferdskonsulent og hundetrener representert fra hvert av de tre landene; Norge, Sverige og Danmark. Av hensyn til informantenes anonymitet blir de kun representert med hver sin kode i Tabell 1. Videre i oppgaven omtales de med yrkestittel. Flere av informantene har flere yrker, som for eksempel atferdskonsulent og hundetrener, men profesjonen som de hovedsakelig jobber som eller som er mest relevant for arbeidet deres med SRP har blitt brukt i analysen.

Tabell 1: Oversikt over yrkene de ulike informantene har i arbeidet med SRP hos hunder. NO: Norge, SWE: Sverige og DK: Danmark.

Informant	Veterinær	Atferdskonsulent	Hundetrener
ID1NO		X	
ID2NO		X	X
ID3NO	X		
ID4NO		X	
ID5NO		X	X
ID1SWE		X	X
ID2SWE		X	X
ID3SWE		X	
ID4SWE		X	X
ID5SWE	X		
ID1DK	X	X	
ID2DK	X	X	
ID3DK		X	
ID4DK			X
ID5DK			X

Blant informantene var det 2 menn, mens de resterende 13 informantene var kvinner. En oversikt over hvordan dette fordelte seg over de ulike landene kan ses i Tabell 2.

Tabell 2: Informantenes kjønnsfordeling blant Norge, Sverige og Danmark.

Land	Kvinner	Menn
Norge	4	1
Sverige	5	0
Danmark	4	1

Informantene ble spurt om hvor lenge de har jobbet med behandling av SRP hos hunder. Oversikten over hvor mange år med erfaring informantene har kan ses i Tabell 3.

Tabell 3: Oversikt over antallet informanter som har ulik erfaringstid med behandling av SRP hos hunder, delt inn i 3 kategorier fra 5-10 år, 10-20 år og over 20 års erfaring.

Variabel	5-10 år	10-20 år	>20 år
Antall informanter	1	8	6

3.2. Kategorisering av funn

Gjennom intervjuprosessen kom det fram at noen informanter har tydelige holdninger til bruk av mat i behandlingen av SRP, men andre har flere variabler som påvirker om bruk av mat vil være nyttig. Det måtte derfor lages kriterier for hva som skulle til for at de ulike informantene sine holdninger til bruk av mat i behandling av SRP skulle bli kategorisert i de ulike kategoriene. For å havne i kategorien "Bruker mat", er mat en del av behandlingsplanen når man trener på at eier skal dra fra hunden. For å havne i kategorien "Bruker ikke mat", er ikke mat en del av behandlingsplanen når hundeeier trener på avreise, men det kan være en del av behandlingen for å trene ro på teppet eller for å trene på å skape avstand mellom hund og eier i hjemmet. Informanter som bruker mat ved avreise når det er nyinnlæring av hunder som ikke har SRP havnet også i denne kategorien. For å havne i kategorien "Varierer", så er det ulike årsaker som ligger til grunn for at informanten i noen tilfeller bruker, eller

ikke bruker, mat ved avreise i behandling av hunder med SRP. I Tabell 3 har informantene blitt kategorisert inn i disse kategoriene, med utgangspunkt i hva slags profesjon de har.

Tabell 3: Informantenes yrkesfordeling blant de som bruker mat, ikke bruker mat eller varierer bruken av mat i behandlingen av SRP hos hunder.

Yrke	Bruker mat	Bruker ikke mat	Variierer
Atferdskonsulent	1	4	3
Veterinær	2	1	1
Hundetrener	2	1	0

Videre kan man i Tabell 3 se en oversikt over informantenes holdninger til bruk av mat i behandlingen og hvilket land de jobber i.

Tabell 3: Informantenes arbeidsland hos de som bruker mat, ikke bruker mat eller varierer bruken av mat i behandlingen av SRP hos hunder.

Land	Bruker mat	Bruker ikke mat	Variierer
Norge	2	2	1
Sverige	0	2	3
Danmark	3	2	0

3.2. Sammendrag av intervjuer

Under intervjuene fortalte informantene om bruken av mat, både på direkte spørsmål, men også ellers i intervjuet. Det har blitt laget sammendrag av det mest relevante hver og en av informantene hadde å si om sine erfaringer og holdninger til bruk av mat i behandling av SRP. Disse er delt inn i tre ulike kategorier:

Holdninger til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder

Holdninger til å ikke bruke mat i behandling av SRP hos hunder

Variierende vurderinger om bruk av mat i behandling av SRP hos hunder

Informantene omtales heretter som de representative profesjonene de har i arbeidet med SRP hos hunder, av hensyn til deres anonymitet. Videre vil det gjøres en tematisk analyse av informantenes responser om bruken av mat i behandling av SRP.

3.2.1 Holdninger til å bruke mat i behandlingen av SRP

En veterinær svarer følgende på spørsmål om mat brukes i behandlingen av SRP: “Ja, det bruker vi meget (...) Til dem der kan.” Informanten utdyper at det er noen hunder som ikke er mottakelig for bruk av mat. Hun forklarer også at det brukes mye som positiv forsterker i forbindelse med at de for eksempel skal lære seg å ligge og holde seg i ro på et bestemt sted. Informanten nevner også bruk av Kong (Kong Company, Golden, CO, USA) med mat i eller lignende fôringsaktivisering som noe de kan aktiviseres eller avledes med i tillegg til at det fungerer som en belønning, og dette er spesielt viktig for unghunder som skal lære seg å være alene hjemme. Informanten er opptatt av at det å gi en Kong til hunden ikke skal være et tegn på at eier skal gå, men at hunden skal forbinde Kong med at nå skal jeg være alene og at det betyr at eieren kommer tilbake. Informanten forteller også om at det er hunder som ikke kan ta imot Kong eller godbiter: “Du kan strøg 10 godbidder, og de ligger samme sted - så farer de manisk rundt og tager dem, når eieren kommer hjem igen. Så har du i hvert fald et tydeligt tegn på, at hunden har været på overarbejde, mens den har været alene, ik’.”

En veterinær behandler SRP-caser i team med en atferdskonsulent som hovedsakelig tar seg av utredningen og treningsprogrammet. Veterinærens rolle i samarbeidet er å utrede for fysiske helseutfordringer, samt følge opp atferdsmedisinering i samråd med atferdskonsulenten. Han er derfor usikker på den eksakte måten mat brukes i trening, men uttaler følgende om dagens treningsmetode av SRP: “*Det er mye mer fokus på å trene dem til å bli avslappet rundt den tidsperioden når du skal dra. Det er veldig mye fokus på mat og godbiter og kong med peanøttsmør og den type ting.*” Når han blir spurt om hans tanker om bruk av

mat i treningen sier han følgende: *“Ja, ja det er det er kjempeviktig. Jeg tenker, så lenge godbiter telles. For det er jo- Det er jo gjerne det man bruker. Godbiter og noe som smaker godt.”* På spørsmål om hvorfor han velger å bruke mat i behandlingen av SRP forklarer han at de fleste klientene, og spesielt de med unghunder, kommer inn med atferdsproblematikk der hundene er veldig godbitmotiverte, og at bruk av mat er en positiv opplevelse for dem. Han utdyper dette videre: *“Det tenker jeg er ganske viktig, å la det- La den positiviteten smitte over til resten av det som skjer rundt hunden rundt den tiden når du går ut døra. Så jeg tror det er ganske viktig.”* På spørsmål om hvordan eieren blir rådet til å bruke mat som en del av treningen, forklarer han at Kong (aktiviseringsleke) med mat i eller alternativt en slikkematte er viktig fordi det krever at hunden bruker hodet og at det tar tid. Dette skal gis rundt det kvarteret når eier drar. I tillegg kan godbiter også gjemmes rundt i huset. Tanken er at maten skal distrahere og holde dem opptatt i den akutte fasen rett etter at eier har låst døren.

En atferdskonsulent bruker mat på flere måter i behandlingen av hunder med SRP. Informanten forklarer at mange hunder følger eierne over alt, og at hun jobber med å skape litt avstand. At eieren skal kunne gå til den andre enden av huset mens hunden blir på teppet sitt i gradvis flere og flere sekunder, før man forteller dem at de har vært flinke, og legger en godbit eller noe annet godt til hunden sin. Informanten forteller videre at ved å trene på denne øvelsen opplever eierne at hunden selv velger å gå å legge seg på teppet og at de blir mer rolige. Informanten sier at: *“Jeg synes det er sådan en god kombi sammen med den der desensibilisering.”* Informanten lager også “vær så god”-øvelser, der det også brukes godbiter og etterhvert Kong. Der hunden lærer seg å ta mat på signalet om “vær så god”. Dette skal videre overføres til alene hjemme-treningen, der “klikk-lyden” av døren skal erstatte “vær så god”. Informanten forteller først at treningsmetodene deretter kombineres, før vedkommende stopper seg selv og sier at den beste effekten får man om man kun utfører disse øvelsene eller om man kun utfører desensitivisering. Grunnen til dette er at eierne ofte blir utålmodige hvis de ikke får lov til å gjøre noe.

På direkte spørsmål om hva informantens erfaring med bruk av mat i trening er, er svaret: *“Altså denne er faktisk decidert god.”* Informanten forteller at det er godt å se at hunden går fra å få panikk fordi eieren går til å bli utålmodig på at eieren skal gå

slik at hunden kan få Kongen, ved at det har skjedd en motbetinging. Informanten poengterer at det ikke nødvendigvis må være Kong som brukes, men at det er et eksempel. Informanten forteller at dette er noe som gir eierne mye håp når de ser at hunden holder på med Kongen mens de er borte.

Intervjueren spør informanten om hva som skjer når Kongen tar slutt, og her forklarer informanten: *“Derfor er det jo viktig, at man stadig bruker det desensibiliseringen ved siden af, at du fortsatt bare tager jakke på og lige går ud, uden noget som helst.”*

Intervjueren spør om det gjøres både trening der maten er med, og trening der maten ikke er med. Informanten forklarer at det gjøres en kombi, fordi hunder responderer ulikt. Det er viktig å sjekke om en hund som har fått Kong kan regulere seg selv når den ikke har fått mat. Noen ganger kan det være nødvendig å legge ut to Konger før den faller til ro. Intervjueren spør hva informanten gjør med hunder som ikke vil spise, enten fordi de ikke er matglade eller fordi de har forbundet det med ubehaget ved at eieren går. Til dette svarer informanten: *“Ja. Og hvis de jo ikke er i spise 'mode', så skal vi jo så se, hvorfor er den ikke det? Fordi så er den jo i høy stress, altså, så påvirker vi det sympatiske nervesystem. Så oftest, så...de her kræsne hunde, de her hunde, som ikke vil have noget at spise, indikerer jo en stress tilstand, med mindre der er sykdom eller et eller andet ik' også?”*

En hundetrener har et tydelig syn på bruk av mat i behandlingen av SRP: *“Hundene skal jo alltid ha et eller annet i- Altså det er det er jo sånne ting som jeg synes er selvsagt. Men når du går fra dem så skal de ha et eller annet å holde på med.”* Hun nevner også bruk av Kong, gjerne med leverpostei på innsiden. I tillegg foretrekker hun å bruke kaldrøkte knoker og sier at hun aldri bruker skinn eller ting som kan sette seg fast når hunden spiser på det. Men det er rase- og individavhengig hva de foretrekker. Hun bruker ofte tygge bur (bur der hunden ikke kan skade seg ved destruktiv atferd) eller et rom, og forklarer at hun anbefaler eierne å gi hunden noe hyggelig de kan holde på med i buret, uten at hunden blir stengt inne, eller på rommet hunden skal trenes til å være alene i. Maten brukes hovedsakelig som aktivisering og at de skal få en positiv assosiasjon til å være der alene. I tillegg legges maten der rett før trening.

En hundetrener forteller at treningen med en valp starter allerede når du får den inn døren for første gang, og at bruk av mat er essensielt i denne treningen. En valp skal

ha mange timers søvn, og dette skal utnyttes allerede da. Informanten forteller at valper ofte ikke får de timene søvn de skal ha fordi det alltid skal skje noe mellom valpen og valpeeier. I hverdagen når eier går rundt i huset så skal valpen få ligge å slappe av, mens eier kommer tilbake og gir den en godbit, et tyggebein eller lignende. Denne treningen starter mens eier sitter ved siden av hunden i sengen. Først hører hunden en markør for å se på eier og deretter får den en godbit. Etter noen repetisjoner med dette endrer kriteriet seg. Hunden skal bare se rundt seg, før den hører en markør og får en godbit ned i sengen. Det som er viktig her er at hunden får en forsterkningshistorikk som skaper et forhøyet dopaminnivå relatert til å ligge i sengen. Punktet med at hunden skal se rundt seg uten å se på eier er viktig for at hunden skal lære å kontrollere seg selv, siden dette er måten de hviler på. I tillegg til dette kan man klappe hunden rolig, noe som skiller ut serotonin i kroppen. Eier skal altså veksle mellom å gi godbit eller å klappe hunden som en belønning for å ligge rolig i sengen og slappe av uten å stirre på eier. Dette beskriver informanten som øvelse 1, og forklarer videre en treningsprotokoll som involverer flere steg, der hunden skal lære seg håndtarget, øyekontakt, følge etter håndtarget, "nei" og "bli".

I denne treningen brukes mat som en forsterker. På spørsmål fra intervjueren om mat spesifikt brukes i treningen av det å skulle være alene hjemme svarer informanten: *"Ja, det gjør vi. Spesielt i alene hjemme. I alene hjemme, der bruker vi jo - i treningen, bruker vi godbidder....Når det er ny indlæring. Derefter så bruker vi kæl... som anerkendelse, i stedet for hele tiden ny indlæring, ny indlæring - det er jo - du kan det jo godt nu, så bruger vi kæl. Når vi bruger det andet, så bruger vi KONG, og vi bruger tyggeben...altså som mange tyggeben."* Videre forklarer informanten grunnen til at dette brukes: *"Den skal have noget at lege med, den skal have noget andet at tænke på. Den skal have mulighed for egentlig at...ikke bare kede sig jo. Altså den skal være der, den skal have... - du ved, når vi bruger den der KONG der, du kan, du kan have flere liggende."* Dette forklarer informanten som en måte å måle hvor hunden er, og at når hunden tygger så kommer det en ro. Denne roen forklares slik av informanten: *"Og vi ved jo også godt, at når pattedyr tygger, så er der jo ingen fare på færde, ...og det giver jo ro og alt det der - det ved vi jo godt i forvejen. Så vi bruger egentlig nogle af de kemiske processer, som hunden selv kan sætte igang. Så derfor tilbyder vi det. Det er ikke noget med at vi leger med at sige: "tag nu den her". Den er der bare."* Det hunden skal få tygge på mens den er alene hjemme er

tilgjengelig hele tiden, og gis ikke på noe spesifikt tidspunkt. Det kan være tyggebein, Kong, okseknoke eller lignende, og en hund bør ha tilgang på fire til seks ting å holde på med.

3.2.2. Holdninger til å ikke bruke mat i behandling av SRP

En veterinær nevner bruk av mat når hun blir spurt om det er noen behandlinger av SRP som har fungert dårlig. Hun beskriver én treningsmetode der hunden skulle bli liggende et sted, mens man la ned en godbit som den ikke fikk ta. Når man kom tilbake igjen, sa man at hunden fikk ta den. Hun kommenterer følgende om denne treningsmetoden: *“Jeg ved ikke hvor - hvem der nogensinde kunne synes, at det var en god ide, men det prøvde jeg.”* Hun forteller videre om en treningsmetode som heller ikke fungerte så godt, men som virket av og til på noen hunder. Den gikk ut på at man trente på avskjeden svært langsomt, der eieren la ned noen godbiter til hunden, og så avsluttet med å gi noe godt som tok lengre tid. Om denne metoden forteller hun: *“Og det virkede...det virkede sådan nogenlunde okay til nogen. Men jeg hadde riktig - det var...der var det der spring fra, eieren så begyndte at gå og...og netop til at de så var færdige med at spise godbidderne og...og lige præcis det der punkt - hvad gør de - hvad skal de så gøre af sig selv, når de er færdige med at spise godbidderne? Det var et rigtig springende punkt.”*

Informanten forteller at hun ikke bruker mat lengre nå. Årsaken til at hun ikke bruker mat lengre forklarer hun slik: *“Jamen det er ud fra teorien om...at det man gør, når man går, ikke har noget med hunden at gøre. Altså at de, at de bare skal synes, at det er kedeligt, at de bare skal tænke: "Nå, det her har ikke noget med mig at gøre", eller hvad de nu skal tænke, men at det ikke er: "nu sker der noget, jeg skal et eller et andet". Men, men bare, at det er et signal til...at der ikke skal ske noget. Det er det, jeg tænker, at det er derfor, det virker. At det er et signal til, at nu skal der ikke ske noget (...) Og det ville der ikke gøre, hvis man gav den godbidder.”*

En atferdskonsulent har jobbet med behandling av SRP i over 20 år. I løpet av denne tiden forteller hun om en endring i måten hun nå legger opp behandlingen av SRP.

Tidligere var det fokus på å arbeide med triggerer som rasling med nøkler og å ta på seg yttertøy før man startet å jobbe med å gå ut ytterdøren. Nå blir disse triggerne gradvis implementert inn i den systematiske desensitiviseringen man jobber med når man skal gå fra hunden. Grunnen til dette er at arbeidet med triggerne ikke skal lure hunden, der den begynner å tro at triggeren ikke lengre er farlig, men så i ettertid så leder en tidligere trigger til at eieren går. På samme måte forklarer hun sine tanker om bruk av mat i treningen: *“Og det er heller ikke noe mat og Kong og leker og sånne ting fordi da får du kanskje en hund som ikke viser symptomer før den har spist opp og da har vi kanskje allikevel- Altså når han da har spist opp så kommer symptomene og det er jo da- Der frykten kommer, og det er jo der vi må begynne å måle, og ikke mens han ligger og koser seg og spiser en Kong, pluss at noen spiser jo selv om de er redde, så da viser de ikke symptomene.”* Informanten forklarer videre om bruk av mat i treningen: *“Så det er det vi har tatt vekk alle mulige sånne for å holde hunden opptatt med ting da, bortsett fra kanskje valper og unghunder som får ha leker og sånt. Men da har de liggende. Det er ikke noe du gir deg når du går. De er der før du begynner treningen så at ikke de blir et signal for at han skal være alene.”*

Mat er altså ikke noe informanten bruker i behandlingen av SRP lengre, og hun er usikker på hvor mye det egentlig hjalp tidligere da hun brukte dette i treningen: *“...jeg er litt usikker på hvor mye det hjalp før rett og slett fordi at du kommer da til et punkt, og så er det spist opp og så hunden alene. Så det blir en form for distraksjon da. Men det tar jo ikke vekk frykttfølelsen. Men har du en valp eller unghund som kjeder seg så tenker jeg at sånne ting er helt ok.”* Intervjueren spør informanten om hennes tanke er at det blir mer en distraksjon framfor at det gir en motbetingingseffekt, og informanten svarer: *“Ja, ja. Og hvis det skal være motbetinging, så må de jo fortsette med det, men den blir jo slutt. Så da er hunden alene, og da er det ingen ting igjen som sier hunden at det her er det trygt.”* Hun bekrefter overfor intervjueren at bruk av mat på denne måten vil gjøre eieren avhengig av å bruke mat hele tiden.

En atferdskonsulent forteller at hun kan bruke mat i treningen når problematikken er manglende innlæring. Det er altså ingen tidligere traumer, men de blir allikevel urolige. I slike tilfeller syns hun at mat er veldig fint å anvende. Hun forteller at til dette foretrekker hun å bruke store harde bein, som de ikke kan skade seg på,

slikkematte eller fryst Kong. Men skal mat brukes har hun følgende forholdsregel: *“Men jag vill vara väldigt noga att observera filmerna och se vad händer när det är slut liksom. För att en del får bara en positiv erfarenhet av ”gött hon gick. Jag får alla de här delikata skatterna” och så blir det en positiv grej kring att vara själv. En del hundar ser vi att de slutar tycka om ben eller färskfoder i Kong för att det har blivit en förgiftad signal, det är ju en indikation på att det här har bara kopplats ihop med någonting som faktiskt är jobbigare än vad vi har förstått när vi tittat på det här. Eller om man ser att så fort det är slut så börjar stressbeteendena. Utan jag vill se att när hunden har tuggat sitt ben så går den och lägger sig sover, då är det en bra strategi och då kan fortsätta jobba med godisar.”* Hvis mat kan brukes så forteller hun at det er viktig at hunden ikke etterlates på et rom eller i en grind med maten, men at den har tilgang til et større område der maten er gjemt, slik at den kan koble på nesen og lete etter den. På denne måten forklarer informanten at det ikke blir direkte tilknyttet til at eieren går fra hunden.

“Men som regel så vill jag hellre hålla mig borta från godis den här typen av träning och delvis är det för att hunden ska få stå ren i sina känslor och processen liksom,” forklarer hun. For å oppsummere sier hun at hun vil anvende mat når man trener en hund som ikke har SRP, men at den rett og slett ikke er trent til å være alene. Hvis det er en hund som er trent til å være alene, men har blitt overeksponert og det har skapt et stort problem for hunden, da vil hun holde seg borte fra bruken av mat i treningen. Hun nevner også at hun vil holde seg borte fra bruk av mat hvis hunden avledes mye av godbiter generelt, for da kan det ha blitt et forgiftet signal.

På spørsmål om hvordan hun råder eiere til å bruke mat i treningen, hvis dette skal brukes, svarer informanten følgende: Det första jag vill säga till om det är att hunden ska inte vara hungrig, det ska inte vara *“Du måste tolerera ensamhet för att få på din näring” utan hunden ska vara mätt och belåten. Och sedan kan den på något ben som vi då lägger längre bak i rummet. Och sen så vill jag se att, jag vill att hundägaren ser på filmerna att efter benet är uppätet så går hunden och lägger sig eller den visar på lugna, sansade signaler så att inte en stress ökar. Om så sker så slutar vi helt med mat och det. Och vi vill inte se att så fort man tar fram den där tjurmuskeln så börjar hunden liksom vackla och inte vilja gå in i sitt rum.”* Hun forklarer videre at hun ikke ønsker å se at hunden viser tegn til at den vil unngå å gå inn på rommet eller inn i grinden når eieren tar fram maten som skal brukes til

treningen: *Det ska inte vara: "Gå in och lägg dig" och hunden liksom kryper in och tycker det är jobbigt utan hunden ska säga "ja! mysiga rummet". Och tycker att det är härligt.*" Det er også viktig at hunden velger å være igjen i rommet når eieren kommer tilbake, og at den ikke først da begynner å lete etter maten, for da tyder det på at hunden ikke har vært komfortabel nok mens eieren var borte.

En atferdskonsulent forteller at hun i tilfeller der hunden setter pris på fysisk kontakt har gått over til å bruke Constructional Affection som forsterker i behandlingen av SRP, og utdyper: *"For jeg har sett at det er ikke nødvendigvis mat som er ønsket i denne situasjonen, det er kontakt med eieren."*

Hun lærer bort Constructional Affection ved å flashe hendene som en markør, og gir forskjellig grad av kos avhengig av hundens avslapningsnivå. for eksempel kose med en hånd når hunden setter seg, og koser med begge hender om hunden legger seg. Denne treningen gjøres på teppet, som senere er viktig i behandlingen av SRP. Hun forteller at det godt kan være at godbiter brukes i starten av treningen for å få dem i gang, men at hun ganske raskt går over til å bruke Constructional Affection.

Videre forklarer hun treningen slik: *"Jeg reiser meg kanskje opp, markerer at hunden er blitt liggende, jeg går ned og koser. Jeg går ett skritt bak, flasher hendene, markerer at hunden er blitt liggende, går ned og koser. Går mot døra og så videre. Sånn at det er samme protokollen til Karen Overall, men med da funksjonell forsterker som oppmerksomhet og kos. Det som er fint med den er at da har vi allerede fadet ut godbiten som er noe vi måtte fade ut tidligere, som kan bli en overgang. Så da vi fjernet den overgangen og gått over til funksjonelle forsterker som kommer til å være der når man kommer hjem i framtiden. Og vi har da etablert hvordan jeg vil at hun skal motta hjemkomsten. Rolig på teppet. At ikke de skal ha dette stresset ved døra. Den skal slappe av på teppet sitt. Så jeg synes den hjelper både på avskjed og adkomst, og vi hopper over skrittet av å måtte fade en forsterker."*

Intervjueren spør om informanten er nøye med at eieren gir "affection" på teppet ved hjemkomst, selv om om hunden ikke ligger på teppet, og får følgende til svar: *"Ja. Da går jeg bare med hunden bort dit, flasher hendene når hunden er til teppet, og så fortsetter vi der. Og da gjerne samme protokollen. En hånd så lenge du har den- så*

lenge du har bein i bakken, 2 hender hvis du har rumpa ned i og virkelig koser på- kanskje legger deg ned selv også hvis du legger deg helt ned. Så må vi se an de forskjellige typer hundene, for noen vil gire seg veldig opp og så videre, men veldig ofte så ser vi hvis den her lærte en riktig den protokollen, så blir de rolig av den så lenge de ønsker den kontakten. Hvis ikke de ønsker den sosiale kontakten, så bruker vi mat eller andre ting, for da kan vi ofte se at hunden hopper og spretter eller andre ting. Og da er det jo mest sannsynlig fordi at vi enten da har gjennomført protokollen feil, eller fordi at det ikke en forsterker hunden ønsker.”

Informanten forteller at rotrening på teppet er en svært viktig del av behandlingen, og hadde tidligere i intervjuet nevnt at distraksjoner etterhvert ble brukt. Derfor spør intervjueren om det brukes omvendtlokking i denne treningen, og får følgende til svar: *“Ja, det er en liten del av det. Som oftest ikke så mye fordi at veldig ofte da så opplever jeg at jeg får en veldig spent hund. Og det er jo ikke det jeg vil ha. Jeg vil ha den avslapningen. Sånn hvis jeg trenger for å hjelpe hunden å forstå dette med å bli på teppet og ikke på en måte forlate det, så kan jeg bruke det bittelitt i starten, men det vil jeg veldig fort fade og ikke ta opp igjen som oftest. Så det er bare hvis hunden går av teppet, så rusler vi rolig tilbake og så begynner vi på nytt der. Fordi hunden skal i fremtiden kunne forlate dette når han er alene. Vi kan jo ikke en hund som ligger 9 timer på teppet. Så det er ikke en kommandert øvelse. Det er ikke et sånn du skal bli på teppet. Og det er jo litt den med omvendtlokking er at jeg virkelig skal jobbe dem til å ikke ville forlate under noen omstendigheter. Og det er jo ikke det resultatet jeg ønsker.”*

Constructional Affection er som nevnt noe som har utviklet seg spesielt i hennes behandling av SRP: *“Det var et veldig fint hopp framover i treningen som ga veldig mening.”* En utfordring med dette kan dog være at det kan være vanskeligere for hundeeiere å gjennomføre og forstå, siden det er en ny måte å tenke på, både når det kommer til markør og forsterker. Om bruk av mat sier informanten følgende: *“Det har jo vært vår hovedforsker fram til kanskje for noen år siden, hvor vi da begynte å implementere mer og mer Constructional Affection. God effekt av det så lenge den brukes riktig. Hvis den kommer som et lokkemiddel eller som en bestikkelse, typ legge igjen en Kong og så går så har jeg sett veldig mye negative effekter av det. Forgiftning av det objektet, vegring for å spise det og så videre. Sånn at det har jo til*

en grad hvor liksom det å vise en Kong leder til stresspisng og andre ting. Så det kommer helt an på hvordan man bruker det, for det er veldig ofte de sier: "Jeg har belønnet han for for å være hjemme." Ja, men det jeg trenger å vite når og hvordan og i hvilken rekkefølge, sånn at ja, gode effekter gjort riktig og dårlige effekter gjort feil som alt annet." For at mat skal brukes riktig i treningen forklarer hun at det er viktig at det er noe gjenkjennbart for hunden, siden det i behandling av SRP er veldig viktig med mønstre og rytme. Det som skal skje før usikkerhet oppstår er kanskje det aller viktigste.

Det er også viktig å gjøre hunden bekvem i alle situasjoner, for eksempel å være klar over at det er forskjell på å trene på dagtid og kveldstid, og om man ønsker at hunden skal være alene både på dagtid og kveldstid så krever dette dobbelt så mye arbeid. For å få suksessfull trening forklarer informanten videre: *"Så for suksessfull, så er det det at det er treningen i seg selv er rytmisk og systematisk, og at forsterkningen kommer fram etter markøren. Det er om de skal dra eller om det er ting at ikke vi tar fram masse godbiter, gir de på teppet og prøver liksom å lokke dem inn i situasjonen. Så er det viktig at rekkefølgen, altså det kommer etter atferden og helst etter en markør også sånn at det blir renere, for hvis vi ikke bruker markør, så ser jeg ofte at hundene begynner å følge med når hånda de beveger seg, og når du går ut og ting, ja, da blir det en veldig uryddig trening."*

Intervjueren spør følgende for å oppklare: *"Så i de tilfellene du bruker mat, så er det for eksempel i et treningsforløp der eier har kanskje akkurat begynt å ta i dørhåndtaket. Vil det da være en markør der og så en belønning, når du bruker mat da?"* Dette bekrefter informanten. Videre spør intervjueren: *"Så aldri mat på teppet for å så skape en slags motbetinging til treningsprosessen, hvis du skjønner?"* for å oppklare videre. Til dette svarer informanten: *"Ja, korrekt. Ja, så jeg bruker aldri mat på den måten. Når hunden er bekvem og hunden er helt avslappa og kan være hjemme alene, så kan de få tilby han mat hvis det er noe hunden trives med. Type sånn en Kong som er fylt og så videre, men aldri i treningen."* Intervjueren spør om dette er for å unngå at maten skal bli en *poisoned cue*, og informanten bekrefter: *"Yes, stemmer og opplevelsen av sjokk fordi at veldig ofte så får ikke- Når de blir så matfokusert, så får de ikke med seg hva som skjer, så jeg vil at hundene skal være veldig bevisst på hva som skjer og veldig bekvem at de typ nesten dytter meg ut*

døra. Bare: "Ja, come on da, bare gå. Det er ikke noe problem." Jeg vil ha den at de er med på det."

Informanten forklarer at en stor grunn til at hun bevisst velger å ikke bruke mat er for å kunne hoppe over det skrittet der maten må fases ut, siden tilgangen til mat hele tiden mens eieren er borte, ikke er noe man kan fortsette å gjøre. Man kan selvfølgelig gi en godbit når man kommer hjem, men det er heller ikke den funksjonelle forsterkeren i situasjonen, siden det ikke er godbiten hunden egentlig er ute etter. Mat kan være et hjelpemiddel for oss for å få mer repetisjoner i treningen, og raskere framgang, men så fort vi kan så ønsker informanten at man skal komme seg over til at det er eieren som kommer hjem, og nærheten og kontakten med eieren, som er forsterkeren. En grunn til at nærhet og kontakt med eieren ikke ble brukt så mye tidligere, var at man opplevde at hunden gikk opp i stress når eieren begynte å ta på den. Informanten utdyper: *"Men ved å bruke Constructional Affection, så fikk vi jo det i et system, så hunden skjønnte hva den skulle gjøre for å få den kontakten, så det løste det problemet med at ved å ta på hunden så går den opp, men vi ønsker egentlig å ta på den, for det er det som er forsterkeren den ønsker. Så vi hadde en sånn konflikt der tidligere som var grunnen til at vi brukte kanskje mer mat før. Mens når da Constructional Affection kom, så fikk vi jo da en protokoll som hjalp oss med å løse det problemet."*

Intervjueren spør om hvordan hun gir råd til eiere om bruk av mat, hvis hun velger å bruke dette i behandlingen, og får til svar at et bevisst forhold til markør og mat er viktig, før hun utdyper: *"Helst ikke ha mat i hendene, for da blir hunden veldig opptatt av å se på hendene dems. Jeg ber dem enten ha en skål på en hylle som de kan gå å hente fra eller at de har det i lommer eller på seg på et annet vis. Og kan bruke en tydelig markør for det jeg ser så fort de går sånn med hånda, så ser hundene bare på hånda og det blir som en lokking. Det blir som en omvendtlokking, og da igjen får jeg mer spenn, og jeg vil ha den avslappetheten. Jeg prøver å ikke be dem bruke markør hvis hunden er gått helt ned i avslapning og laget seg, nesten halvveis sover og de ønsker å belønne det. Så har jeg bedt dem bare gå og legge godbiten veldig forsiktig foran nesa, og så lar hunden bare få det med seg, for det er noe med at hvis vi markerer der, så får vi det oppvikke, og det vil jeg ikke ha. Jeg vil ha den roen, så det er en sånn veldig balansegang. Jeg bruker sjeldent faktisk en klikker i situasjonene her. Jeg bruker ofte enten en i-click, altså veldig stille klikker, eller en*

annen lydmarkør, for jeg- Vi har jo med oss Pavlov hele tiden her som gjør at veldig ofte så er klikk forbundet med en økning i stressadferd, fordi at de blir litt gira, her kommer forsterkeren, og jeg ønsker jo ikke det i denne treningen. Så jeg ber dem ofte trene inn en veldig myk "bra" eller "Yes" eller håndflash eller andre ting som gjør at hunden vet at når den kommer, så skal vi forbli rolige for at godbiten kommer. Og der har jeg av og til brukt på veldig engasjerte hunder omvendtlokking, også etter markøren. At hvis du da bryter så faktisk også holder jeg litt igjen til du klarer å [utpust] bli. Sånn at jeg veldig fort får lært dem at du skal også vente til et- Etter klikket skal du også bli værende. "Det er romservice. Jeg kommer med belønning til deg." Så hvis hunden bryter, så vil jeg kanskje noen få ganger også fjerne forsterkeren til hunden legger seg ned og så belønne. (...) Også vil jeg sørge for at eieren gjør det veldig lett igjen og er veldig nærme så de kan belønne fort. Så hunden skjønner at: "Det kommer dit du er. Du trenger ikke egentlig å gjøre noe." Mens mat kan igjen øke- Spesielt i veldig matglade hunder, stresset, så der har vi også slitt da med noen veldig engasjerte hunder. Måtte gå ned på liksom ekstremt kjedelig godbiter som da ikke var på en måte kanskje forsterkes nok egentlig, men alt annet giret opp hunden, så der igjen forsvant jo det problemet når vi gikk over til Constructional Affection. (...) For hvis en hund ligger og slapper av på teppet og halvsover og du koser på den så vi den ofte bare vrenge seg litt opp og tar imot kosen, mens hvis du gir den en godbit så vil den ofte kvikne mer til. Det gir to forskjellige effekter."

En atferdskonsulent forteller følgende ved spørsmål om hva hennes erfaring er med å bruke mat i behandlingen av SRP: "Nä, det är liksom inte den kritiska konsekvensen som hunden vill åt. I de fall som jag jobbar med. Och jag har ett gäng exempel på där folk har försökt liksom lämna hunden med godis. Du kan se en hund ligga och ha ångest och tugga på tuggben samtidigt och pipa och skrika samtidigt som den äter beroende på hur viktigt mat är." Informanten forteller en erfaring fra sin egen hund, der hun fikk rådet om å etterlate hunden med mat og godbiter når hun dro hjemmefra. Resultatet av dette var at hennes andre hund bare ble tykkere og tykkere, for hunden med SRP spiste ingenting. Hun forklarer at det finnes sikkert trenere som lykkes med å bruke mat, men at hun selv velger å ikke gjøre det: "Men det är inte så som jag gör det utan det är ägaren som är den kritiska konsekvensen,

*närheten till ägaren och det är den förstärkaren vi använder här.” Intervjueren spør informanten om hvordan hun råder eiere til å bruke mat i treningen, om dette allikevel skal brukes. Hun forklarer at dette ikke brukes i behandlingen av SRP, men at hun kan gi godbiter til sin egen hund når hun drar hjemmefra, etter at hun har gitt et avskjedssignal, men presiserer at dette er mange år etter at hunden ble behandlet for SRP. Hun forklarer hvordan bruk av mat kan være forvirrende for hunden: *“Godis är ju inte bara en potentiell förstärkare och belöning, det är också en signal för andra beteenden. Om vi strösslar ut godis så kan det signalera ”ska vi träna nu?” och sen så ska du gå efter det. Och såna där saker kan hända om man blandar och ger. Jag tror det är viktigt att man bestämmer sig för vilken slags träning man ska göra och håller sig till det.”**

En hundetrener forteller at hun heller ikke velger å bruke mat i behandlingen av SRP: *“Det gjør jeg faktisk ikke. Min erfaring er, at hvis man prøver og - i hvert fald til at starte med - at hvis man giver dem en KONG og går ud af døren, og går tilbage igen, så udskyder man bare problemet. (...) Så når hunden er færdig med at spise... hvis den overhovedet vil spise, så, øh...så får man bare problemet, når de er færdige med at spise. Fordi man jo ikke adresserer...at de er bange.”* Informanten forteller at hun allikevel kan finne på å bruke mat i treningen. for eksempel hvis folk er nødt til å forlate hunden deres lengre enn den egentlig klarer. Da kan mat fungere som en distraksjon, der man kan håpe at den blir distraheret lenge nok til man rekker tilbake igjen. Det er altså en håndteringsstrategi, men ikke en strategi som brukes i treningen. Hun forteller også om viktigheten av ro hos hunden før eieren trener på å dra fra hunden.

3.2.3. Varierende holdninger om bruk av mat i behandling av SRP

En veterinær får spørsmål om hva hennes erfaring med bruk av mat i behandlingen av SRP er. Til dette svarer hun: *“Jag tycker det jättesvårt därför att det finns så himla mycket olika skolor just nu. Det finns ju faktiskt ett helt gäng olika metoder och det är min uppfattning, och det är helt min personliga uppfattning, är ju att anledningen till att det finns så många idéer om det är ju ett, för att ingenting är helt perfekt för alla*

hundar med typen av beteendekluster och två, för att det ibland verkar funkar lite oavsett hur man gör. Ibland funkar det inte oavsett hur man gör, utifrån de här skolorna kan- Ibland bör man kanske titta ännu mer med ett beteendeanalytiskt perspektiv, så att jag inte... Jag är varken för eller emot att man använder mat i träningen.”

Hun forteller at de hun samarbeider med ikke bruker spesielt mye mat i treningen, og spesielt ikke tidlig i treningen. Selv gir hun råd til hundeeiere som rådfører seg hos henne om at mat kan brukes som en distraksjon om man trenger å være borte i 20 minutter til en halvtime, om hunden ligger og tygger på tyggebeinet. Dette gjelder så lenge eieren rekker å komme tilbake før hunden er ferdig med beinet.

Det hun derimot ikke ønsker er at tyggebeinet eller Kongen skal bli et 'forlate-cue', på samme måten som for eksempel nøklene ofte blir. Mange hundeeiere har allerede et problem med at når de skal hente det beste tyggebeinet, begynner hunden å bli urolig. Om dette er tilfellet tenker hun at man ikke skal fortsette å bruke det.

Informanten forholder seg hovedsakelig til hundeeierne som veterinær, og gjør ikke jobben med å sette opp en treningsplan for hundeeiere. Hun poengterer at hun har respekt for de som gjør dette, og velger å ikke pirke i smådetaljer i treningsplanene til klientene sine, som kanskje kan forstyrre treningen.

Når en atferdskonsulent blir spurt om hennes erfaringer med å bruke mat i behandlingen av SRP forteller hun at det kommer veldig an på eierens preferanser på forhånd, men at det er viktig at det ikke blir et *poisoned cue*. Hun presiserer at det er viktig at maten man bruker i alenetreningen også brukes i andre situasjoner, slik at hunden kan få ulike assosiasjoner til maten som brukes, slik at den ikke kun assosieres til alenetreningen. Hun forklarer også at det er viktig at hunden ikke blir så distraheret av maten at den ikke merker at eieren både forsvinner og kommer tilbake.

Hun forklarer at hun kan bruke alt fra tørrfôrkuler rullet inn i et kjøkkenhåndkle til en frossen kong, men at hun venter med å anbefale noe før hun vet hvor kreativ hunden er. Hun kan fortelle at hun i løpet av de siste 2 årene har hørt om 3 tilfeller der

hunden har måttet få operert ut en Kong fra magen, så hun er derfor litt tilbakeholdende med å bruke det.

Hun poengterer også balansen mellom aktivitet og ro, og forklarer at hundeeieren først skal gå en tur, så gjøre litt søksaktiviteter ute, deretter litt søksaktiviteter inne, før hunden får litt av en Kong, før man geleider hunden med Kongen bak en grind eller i kosekroken til hunden som den generelt sett bruker å slappe av i. Deretter starter trening med å begynne å ta på seg sko, jakke osv.

Intervjueren spør om hva det er som gjør at hun velger eller ikke velger å bruke mat i treningen. Til dette svarer hun: *“Hvis det er en familie som kommer til meg og de sier det at hunden ikke spiser noen ting når den er alene. Da kanskje ville jeg ventet litt med å bruke mat i forhold til alenetreningen, men heller tenkt at de kan gi ulik mat i andre sammenhenger, og så kanskje etterhvert få det inn i alenesituasjonen hvis man tenker det at det er jo faktisk noe hunden liker ellers. Kan man putte det på inn i situasjonen etter hvert når hunden har lært at det er ikke noe farlig å begynne å spise. At det betyr fravær da av det sosiale med menneskene sine.”*

Intervjueren spør videre om tanken med bruk av mat er at hunden skal bli stimulert, eller om det er for å skape en positiv assosiasjon til å være alene. Til dette svarer hun: *“Det kan jo være begge deler sånn som jeg nevnte. Hvis det er noen fôrkuler gjemt inn i et håndkle eller litt noe hunden kan finne der inni der den er alene, sant. Så kan det være en form for aktivisering og stimulering, men og at i noen tilfeller så kan man lettere da øke tiden fordi at hunden er- Den registrerer at menneskene går, men han blir- Det ble litt mer dempet det at de går fordi at den holder på med noe som er positivt for, ehm, for hunden da. Men det er hvertfall viktig å være obs på at ikke det blir en sånn poisoned cue tenker jeg da.”*

Intervjueren spør informanten om hvordan hun velger å gi eieren råd om bruken av mat, hvis dette er noe hun tenker skal brukes. Hun forteller at en Kong eller en søksaktivitet både kan være stimulerende og nedstressende. Til hundeeierne ønsker hun å formidle hvordan man kan bruke maten mer aktivt, der hunden ikke får mat i matskål, i trening der hund og eier er sammen, og også når hunden ikke er sammen med eieren.

En atferdskonsulent forteller at når hun trener på hvile, passivitet og desensitivisering så bruker hun å anvende godbiter og matbelønninger. Når hun trener på at hunden skal være alene, så kan hun etterlate noe trygt den kan tygge på som den ikke risikerer å skade seg på, men det er ikke noe krav at hunden skal ha spist opp maten når den har vært alene. Man kan godt kaste ut litt godbiter så hunden har noe å søke etter når man skal dra fra den, men man skal også kunne dra fra hunden uten at man gjør dette, slik at hunden skal få med seg at eieren drar fra den. Om bruk av mat forklarer hun: *“Det är lite, lite både och beroende på vad det är för hund. Men det är ingenting som jag säger absolut nej till utan att ja, använd gärna godis.”*

På spørsmål fra intervjueren om hvorfor hun velger eller ikke velger å bruke mat i behandlingen av SRP sier hun: *“En del hundar kan ju bli att de är så väldigt godisfixerade och -motiverade så då kanske man avleder med att man lämnar. Och som jag sa, att de inte är medvetna om att man lämnar. Eller att de går jättemycket upp i varv av det och då har svårt att komma ner i varv sen när godiset väl är slut.”* Hun forklarer videre at noen hunder har erfart at de får mat før eieren skal gå, og når eieren tar fram maten så blir de urolige. Dette indikerer at maten har blitt forgiftet, og at man enten må avgifte maten igjen, eller at man velger å ikke bruke mat. Informanten forklarer at målet er at hunden skal være trygg, kunne gå og legge seg og koble av. I tilfeller der mat fungerer godt forklarer hun følgende: *“Har man hundar som tycker om att slicka på saker eller liksom brukar kunna tugga på ett ben och sedan komma till ro och sova direkt efter är det jättebra om de kan göra det, då också.”* Informanten opplever at bruk av mat ofte er for vår egen skyld, så vi ikke skal ha så dårlig samvittighet for at vi forlater hunden.

Intervjueren spør informanten om hvordan hun råder eieren til å bruke mat, om dette skal brukes som en del av treningen, og forklarer: *“Ja, där är det ju att om man ser att hunden börjar förknippa med att gå in och ta fram den där speciella pusslet eller det speciella benet och att de blir så ”nej, jag vill inte ha det för det betyder att du ska lämna mig”. Det är då, då ska man inte ge. Eller att man börjar använda det där pusslet även då de inte ska bli lämnad ensam. Men också fundera liksom vad? Vad är meningen med, varför ger vi det? Är det för vår skull eller är det för hundens skull? Kan den koppla av liksom, efter att om den nu har fått godis i en kartong, blir den så*

uppe i varv av att liksom slita sönder den där den att den har svårt att komma ner i varv sedan. Eller är ett sätt för att faktiskt varva ner?”

En atferdskonsulent forklarer at hun jobber med behandling av SRP på flere ulike måter, og at dette også inkluderer bruk av mat i visse deler av treningen. Hun tenker at det også er viktig å kunne jobbe uten mat og uten den sysselsettingen det gir. Hun utdyper: *“För jag tror ändå att bästa resultatet får vi om hunden liksom vant sig vid eller lär sig att den verkligen vila och koppla av när man, när den är ensam.”* Hun forteller videre at om vi (mennesker) reiser i 4 timer, og sitter og venter, så føles det veldig lenge, men om vi sovner så føles reisen kort. På samme måte tenker hun at det er viktig at vi planlegger slik at hunden har en naturlig hvilestund der den sover når den skal være alene, slik at den ikke blir sittende og vente på at eieren skal komme hjem. Dette er viktig både for hundens del, men også for at eieren skal kunne øke alenetiden.

For å komme dit jobber informantene på flere ulike spor i treningen, der ett spor, for å komme litt raskere fram i treningen, kan være å la hunden ligge å tygge på et godt bein eller slikke på en slikkematte i ett rom, mens eieren går til et annet rom for å for eksempel hente seg et glass vann, uten at hunden følger etter. På denne måten kan de lykkes med dette steget, som kanskje hadde krevd mye mer jobb om hunden ikke hadde noe å tygge på. Slik tidligere informanter har poengtert nevner også denne informantene at det er svært viktig at hunden ikke kan skade seg ved å sette for eksempel tyggebein i halsen. Men passer man på dette så tenker hun at mat definitivt kan tjene en hensikt.

Videre forklarer hun at om man velger å bruke mat så er det viktig at hunden ikke blir så oppslukt av maten at den ikke merker at man trener, for da vil ikke treningen ha noen effekt. På en annen side kan det at hunden slutter å spise på beinet og følger etter eieren når de går til et annet rom, være en god indikator for eieren om de har gått for fort fram i treningen.

Informanten forklarer videre at hun også kan bruke mat som en del av ritualer når eieren skal gå fra hunden, og når eieren kommer hjem: *“...det opplever jag kan vara väldigt framgångsrikt också för vissa hundar och hundägare.”* Hun forklarer noen

eksempler på hvordan mat brukes i en slik setting: *“Och då kan det vara till exempel att i samband med att man säger ”hejdå kommer snart” så kanske man sprider ut några godisbitar på golvet och så får hunden ta dem och sedan gå och lägga sig. Eller att man ger en godisbit och sedan så när man kommer tillbaka så hälsar man på hunden och ge några godisbitar, på motsvarande sätt, och för vissa hundar tycker jag att det blir väldigt mycket... tydligare.”* Hun forklarer at hun ikke vet eksakt hvorfor det fungerer bra eller ikke, men at hun tipper at det blir et slags tydelig rituale som tar bort følelsen og fokuset på selve separasjonen fra eieren, og at det blir mindre dramatisk for hunden. Har man derimot en svært matmotivert hund, så kan det øke stresset i situasjonen, noe som ikke er ønskelig. Derfor tenker hun at man må gjøre en slags antakelse om hvilke hunder mat fungerer og ikke fungerer på, og om bruk av mat vil få dem mot målet eller ikke.

Intervjueren spør informanten om hun kan utdype hvilke hunder hun velger eller ikke velger å bruke mat på, og hun utdyper: *“Och de som har... lite mer separationsproblematik än bara ensamhetsproblematik så tänker jag att om-, dels så kan det vara bra sätt att få lite bort fokus från själva lämnandet eller separationen. Och sen tänker jag att det kan också vara bra för de hundägarna som har lite dålig koll på att läsa sin hunds signaler, för då kan man använda lite lågvärdigt-, alltså använda mat som kanske inte betyder så vansinnigt mycket för hunden och då tar hem inte maten då är det, när man till exempel ska lämna, då blir det en tydlig signal till hundägaren att nu har vi gått lite för fort fram om den inte vill ha sin torrfoderkula när de har sagt ”hejdå kommer snart” amen då, då kan hundägaren använda det som en signal för att nu har vi gått lite för fort fram.”*

Hun forteller også om to ulike situasjoner der hun gjør ulike vurderinger for bruk av mat. I situasjoner der eieren forlater hunden alene, så vil hun ikke at de skal bruke altfor god mat, fordi da risikere man å overskygge en negativ følelse. Derfor bør godbitene man bruker da være “halvgode”. Om hunden faktisk skal være alene hjemme over en lengre periode der eieren ikke er i nærheten, så kan man godt bruke mat slik at de er sysselsatt. En annen del av treningen er at hunden ligger i et separat rom eller bak en barnegrind, og da kan den godt tygge på et bein, siden man er så nære hunden at man kan følge med på at den ikke setter noe i halsen.

Et viktig råd informanten avslutningsvis poengterer om bruk av mat i behandlingen er følgende: *“Men ett viktig råd är ju, men det har jag ju sagt, med just det här att inte alltid sysselsätta hunden i träningen utan att den måste också få träning på att kunna vara ensam utan att vara sysselsatt med mat. För att rätt vad det är tar ju maten slut. Och då vill vi att de ska helst komma till ro, somna eller åtminstone ligga och chilla. Så den är väl viktig.”*

3.2.4. Oversikt

For å lettere ha oversikt over viktige argumenter i de ulike informantenes holdninger til bruk av mat i behandlingen av SRP, kan man se en oppsummering i Tabell 5. Oppsummeringen er listet opp i samme rekkefølge som sammendragene i 3.2.1-3.2.3.

Tabell 5: Kort oppsummering av informantenes holdninger til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder.

Kort oppsummering av holdning til bruk av mat i behandling av SRP

Hovedrolle som veterinær i behandlingen av SRP, men sier at atferdskonsulenten i teamet hans bruker mat i treningen, og er positiv til dette. Positiviteten fra maten skal smitte over til det som skjer rundt. Bruker både godbiter, tyggebein og søk etter godbiter i behandlingen.

Bruker ikke mat, siden symptomene ikke kommer før maten er spist opp. Det blir mer en distraksjon enn motbetinging. Hvis det skal fungere som en motbetinging må man alltid bruke mat som aldri tar slutt, noe som ikke fungerer. Unntak: Valper og unghunder som hele tiden skal ha tilgang til dette.

Bruker ikke mat, og har gått over til å bruke Constructional Affection, fordi dette er forsterkeren en hund med SRP ofte er ute etter. Hun beskriver rotrening som en svært viktig del av behandlingen.

Også kritisk til bruk av mat fordi den kan “forgiftes” og fordi den uansett må trenes bort etterpå.

Variere om hun bruker mat i behandlingen, og er obs på *poisoned cue* og at maten også må brukes i andre settinger for å unngå dette. Mat skal ikke brukes som en distraksjon. Bruker mat som stimulering gjennom for eksempel søksaktiviteter og for å skape en positiv assosiasjon.

Hunden skal alltid ha tilgang på noe mat å holde på med. Maten brukes hovedsakelig som aktivisering og for å skape en positiv assosiasjon til å være alene.

Er verken for eller imot bruk av mat i trening. Kan bruke mat som en distraksjon om eieren må dra fra hunden lengre enn den er trent til, så lenge de er tilbake før hunden har spist opp. Hun er også obs på at mat ikke skal bli et 'forlate-cue'. Hun er hovedsakelig veterinær og samarbeider med de som setter opp treningsplanen.

Bruker kun mat i treningen om hunden ikke har lært å være alene, når det ikke er noen tidligere traumer fra separasjon. Hvis en hund har SRP holder hun seg borte fra bruk av mat i behandlingen. Bruker heller ikke mat om hunden avledes mye med mat generelt. Obs. på mat som et forgiftet signal.

Variere om hun bruker mat fra hund til hund. Kombineres i så fall med ro og desensitivisering. Er obs på at mat ofte er et forgiftet signal, og man må enten gjøre at man ikke er forgiftet eller ikke bruke mat videre i treningen. Ønsker heller ikke å bruke mat på matmotiverte hunder som går opp i stress. Mat skal ikke fungere som en distraksjon.

Bruker ikke mat, og mener at nærheten til eieren er forsterkeren som brukes. Mat kan også virke forvirrende fordi det signaliserer en atferd som assosieres med at man skal trene, men så ønsker man ro. Mat kan brukes når man ikke lengre har SRP.

Bruker mat i enkelte deler av treningen, men har hovedfokus på ro. Kan for eksempel bruke mat for å skape avstand mellom hund og eier i huset eller når man går fra hunden, men det er viktig at maten ikke skal være en distraksjon. Om hunden spiser kan være en god stressindikator for eiere som sliter med å lese hundens kroppsspråk. Bruker også mat for å sysselsette hunden, men poengterer

at det er viktig at hunden skal kunne trenes uten mat også.

Bruker mat til de som kan, og spesielt til unghunder som skal lære seg å være alene hjemme. Opptatt av at mat ikke skal være et tegn på at eier skal dra. Tar ikke hunden mat er det et tegn på at hunden er overarbeidet mens man var borte fra den.

Bruker ikke mat, og mener at dette bare utsetter problemet. Kan bruke mat for å distrahere hunden den tiden eier må forlate hunden, så lenge de er tilbake før den er ferdig, men dette er ikke trening.

Forteller at hun ikke har det beste erfaringene med bruk av mat, og bruker ikke det lengre. Mat gir hunden et signal om at noe skal skje, noe man ikke ønsker.

Bruker mat i kombinasjon med desensitivisering for å trene på at hunden ikke skal følge etter eier i huset. Bruker også mat som belønning der for eksempel lyden av dørhåndtaket når eieren går er en markør for at hunden får ta maten. Maten brukes til å skape en motbetinging.

Bruker mat i behandling av SRP, før man går over til kosing. Når hunden jobber med mat så faller den til ro. Tyggebein, Kong med mat i etc. skal hunden ha tilgang på hele tiden, ikke bare ved trening på SRP. Spesielt opptatt av å bruke mat i nyinnlæring av valper og unghunder.

3.3. Tematisk analyse

Datagrunnlaget til denne oppgaven er hovedsakelig samlet inn som følge av tre spørsmål om bruken av mat i behandling av SRP, men andre kommentarer om mat ellers i intervjuet har også blitt inkludert om det ble ansett som relevant. De fleste kunne fortelle hvorfor de velger eller ikke velger å bruke mat, og argumentere for dette, men lengden på svarene spriker veldig, og det er variasjon i hvor dypt informantene valgte å gå inn på temaet. Dette er en datamengde som krever en

systematisering som tar hensyn til de ulike nyansene uttrykt hos informantene, og jeg har derfor valgt å gjøre en tematisk analyse (Tabell 6).

Når informantene snakker om bruk av mat i behandlingen av SRP, mener de alt fra godbiter til tyggebein, og når dette nevnes uten å spesifiseres i oppgaven vil dette innebære enten bruk av godbiter, tyggebein eller en aktivitetsleke med mat inni som for eksempel Kong.

Tabell 6: Tematisk analyse av informantens holdninger til bruk av mat i behandling av SRP hos hunder.

Undertema	Kode	Kort beskrivelse
Hvorfor mat brukes	Stimulering	Mat brukes for å stimulere hunden. Enten ved bruk av en aktiviseringsleke med mat i, eller som en søksaktivitet.
	Avslapning	Mat brukes for å skape avslapning hos hunden.
	Motbetinging	Mat kobles til triggeren for å skape en motbetinging, der hunden får en positiv emosjon framfor en ubehagelig følelse. Triggere kan være ting eieren gjør opp mot avreise, og inkluderer også tiden hunden er alene.
	Spising	Hunden spiser mat, ved å tygge eller slikke. Dette kan være godbiter, tyggebein eller mat i en aktivitetsleke.
Forbehold ved bruk av mat	Poisoned cue	Et tidligere nøytralt eller positivt signal blir assosiert med en negativ respons hos dyret.
	Distraksjon	Mat brukes for å distrahere hunden i en situasjon den ikke er komfortabel i.
	Stress	Mat øker stressnivået til hunden, spesielt svært matmotiverte hunder, og brukes derfor ikke.
Alternativer til bruk av mat	Systematisk desensitivisering	En gradvis introduksjon til det hunden opplever som ubehagelig, uten at de får en angstreaksjon. Ved bruk av mat

brukes dette i kombinasjon med systematisk desensitivisering.

Forsterkninger ved retur av eier

Det gjennomgås hva slags forsterkninger som brukes ved retur av eier, og hva slags effekter disse har.

4. Diskusjon

4.1. Oppsummering av hovedfunn

Et gjennomgående argument for å bruke mat er å skape en positiv assosiasjon til det å være alene, gjennom motbetinging av triggere. Blant informantene er det fem stykker som forklarer effekten av mat som avslappende, mens syv informanter forklarer effekten som stimulerende. Når det gjelder sikkerhet ved bruk av mat, poengterer tre informanter at det er viktig at maten ikke skal skade hunden. Når det gjelder forholdsregler ved bruk av mat, eller hvorfor de velger å ikke bruke mat, så vektla syv av dem at det er viktig at mat ikke skal bli et *poisoned cue*. Blant informantene forklarer fem av dem hvordan de erfarer at mat, for de hundene som spiser dette, ofte blir en distraksjon eller et signal om at noe skal skje, noe som ikke skaper den roen de er ute etter. Videre poengterer en atferdskonsulent at mat ikke er den forsterkeren en hund med SRP ofte er ute etter, og at nærheten til eier er en bedre forsterker å bruke. En av grunnene til dette er at man da også slipper en utfasing av bruk av mat, i tillegg til at bruk av mat ofte ikke gir et reelt bilde av hundens emosjonelle tilstand. Med dette menes det at bruk av mat utsetter problemet slik at treningen egentlig starter når maten er spist opp. En annen atferdskonsulent forklarer flere aspekter ved bruk av mat: *“Och att de tränade på hunden för att han skulle vara trygg i att ligga i en bädd och träna mycket på en trygghet där den fick äta- tugga ben, ofta i den bädden som låg på stället där hunden valde att den ville vara när han blev lämnad ensam och sedan lite nosework eller nosarbete så den skulle bli lite mer trött.”*

Argumentene for hvorfor bruk av mat i behandling av SRP kan være hensiktsmessig eller ikke, er mange, og jeg skal se nærmere på dette i relasjon til den publiserte litteraturen. Følgende diskuterer jeg hver av de kodede temaene i tur og orden. Der det er relevant, diskuteres overlappende temaer innenfor en bredere kategori sammen, eller det samme temaet diskuteres under mer enn én overskrift.

4.2. Diskusjon av informantenes holdninger i relasjon til publisert litteratur

4.2.1. Stimulering

En kode under “Hvorfor mat brukes” er “Stimulering”. Blant informantene nevner seks av dem at mat brukes til å stimulere hundene. En atferdskonsulent forklarer at bruk av aktivitetsleker med mat i, som for eksempel Kong eller en søksaktivitet, både kan være stimulerende og nedstressende. En informant fortalte om hvordan mat øker stresset til hunden, spesielt om hunden er svært matmotivert. En studie utført av Kostarczyk & Fonberg (1982) analyserte kardiell aktivitet hos seks hunder under belønning av ubetingede responser, og fant at den innledende delen av spisingen skaper en økning i hjerterefrekvensen, før den avtar og vender tilbake til utgangspunktet (Kostarczyk & Fonberg, 1982). Det var en større økning av hjerterefrekvensen når hundene begynte å spise av mat hunden foretrakk mer, framfor mat den foretrakk mindre, noe som indikerer at aktiveringen av det autonome systemet påvirkes av verdien maten har for hunden (Kostarczyk & Fonberg, 1982). En studie utført av Flint *et al.* (2024) viser også at hjerterefrekvensen blir betydelig påvirket av matforsyningen til hunder (Flint *et al.*, 2024).

En pilotstudie gjennomført av Hunt *et al.* (2022) så på hva slags effekter syv ulike miljøberikelser har på hunder. Der fant de at miljøberikelser førte til en signifikant økning i frekvensen av avslapningsatferder, spesielt miljøberikelser som involverte lek. Matbaserte berikelser som for eksempel en aktivitetsleke fylt med mat, hadde minst påvirkning på atferden til hundene, sammenlignet med andre aktiviteter (Hunt *et al.*, 2022). Som nevnt brukes mat av flere informanter for å stimulere hundene og

reducere stressnivået, og denne effekten understreker Ibrahim *et al.* (2020) med sin studie om effektene fôringsberikelser har på hunders stressnivå og endring i atferd. Resultatene fra denne studien viste at aktivitetslekene med mat reduserte hvor ofte de gjorde stereotypiske bevegelser og hvor mye de lå. Eksperimentet bestod av fire faser, der hver av fasene varte i tre dager. Den første fasen var en tilvenningsperiode til det nye miljøet, den andre fasen er grunnlinje-perioden der hundene ble observert før de fikk fôringsberikelsen, i den tredje fasen fikk hundene fôringsberikelsen, og i den fjerde fasen var fôringsberikelsen fjernet. Hundenes atferd ble filmet i perioder på 20 minutter per økt i fire timer per dag. Som følge av fôringsaktiviseringen fikk hundene et økt aktivitetsnivå. Kortisolnivåene målt fra hundenes hår var lavere under og etter aktiviteten med mat (Ibrahim *et al.*, 2020). At bruk av fôringsberikelser øker aktivitetsnivået bekrefter også Schipper *et al.* (2008), som også fant at fôringsberikelser førte til lavere frekvenser av bjeffing (Schipper *et al.*, 2008). Ingen av hundene i studien til Schipper *et al.* (2008) var diagnostert med SRP.

I en studie på 30 hunder utført av Flint *et al.* (2023), skulle de se på hvordan hunder interagerer med ulike former for berikelser mens de var kortvarig sosialt isolert i et kjent miljø. Målet med denne studien var å undersøke om disse berikelsene kunne forbedre hundens emosjonelle velvære. Blant de ulike berikelsene undersøkt i studien, var det tygging på et langvarig tyggebein som viste seg å være den mest vellykkede berikelsen. Hundene i gruppen som fikk tyggebein hadde lavere opphisselseskår, høyere positiv valensskår, og tilbrakte mest tid engasjert (Flint *et al.*, 2023). Med positiv valensskår menes det at hunden hadde mer positive emosjoner framfor en negativ valensskår som indikerer negative emosjoner.

Det er derfor en korrelasjon mellom den vitenskapelige litteraturen og informantenes erfaringer om at mat kan ha en stimulerende effekt på hundene og ha en positiv innvirkning på deres emosjonelle velvære.

4.2.2. Avslapning

I studier på systematisk desensitivisering gjort på mennesker er avslapning en nøkkelkomponent (Wolpe, 1968), som også er en kode under temaet "Hvorfor mat brukes". En atferdskonsulent forteller hvor viktig dette er: *"På atferdsmessige mål, så er det når hunden er rolig både ved avskjed og hjemkomst og hele perioden som er borte."* På spørsmål om hvordan mat kan brukes i treningen svarer en annen atferdskonsulent: *"Ja, så jeg bruker aldri mat på den måten. Når hunden er bekvem og hunden er helt avslappa og kan være hjemme alene, så kan de få tilby han mat hvis det er noe hunden trives med. Type sånn en Kong som er fylt og så videre, men aldri i treningen."* Gjennom intervjuprosessen kom det fram at avslapning er et viktig mål uavhengig av om man velger å bruke mat eller ikke. Som nevnt i forrige kapittel viste studien til Hunt *et al.* (2022) at miljøberikelser førte til en økning i frekvenser av avslapningsatferder. Studien til Ibrahim *et al.*, (2020) viste en reduksjon av stereotypiske atferder. Det kan tenkes at slike fôringsaktiviteter bidrar til å stimulere hundene mentalt, noe som øker trivsel og fremmer følelsen av avslapning og ro hos hundene.

4.2.3. Motbetinging

Under temaet "Hvorfor mat brukes" er koden "Motbetinging" sentral. Alle informantene som bruker mat forteller at hunden enten alltid skal ha tilgang til mat å holde på med eller at dette gis rett før avreise. En veterinær poengterer at positiviteten fra maten skal smitte over til det som skjer rundt avreise, noe også en hundetrener forklarer ved å si at maten hovedsakelig skal skape en positiv assosiasjon til å være alene. En atferdskonsulent forklarer hvordan bruk av mat skal skape en motbetinging til for eksempel lyden av dørhåndtaket når eieren går, der lyden av dørhåndtaket skal fungere som en markør for at hunden får ta maten. Bruk av motbetinging kombinert med systematisk desensitivisering kan ha en blokkerende effekt som kan redusere sjansen for at hunden generaliserer triggeren gjennom at den emosjonelle reaksjonen hunden får som følge av stimulusen blir endret (Bowen & Heath, 2005). Som tidligere nevnt kan motbetinging være et kraftfullt verktøy på aversive stimuli når selv et primært aversivt stimulus kan bli en betinget stimulus (CS) for mat, som igjen kan føre til en positiv betinget respons (CR) (Dearing &

Dickinson, 1979). Det er mulig at hundens tidligere treningshistorikk og motivasjon kan påvirke effekten av bruk av motbetinging i behandling av SRP.

4.2.4. Poisoned cue

Det er verdt å merke seg at det er fare for at en ineffektiv motbetinging kan oppstå ved å skape et *poisoned cue* assosiert med mat. Blant informantene som velger å ikke bruke mat eller har en varierende holdning til bruk av mat i behandlingen av SRP, var det fem stykker som nevnte at det var på grunn av denne effekten at de ikke ønsket å bruke det. Eieren gir hunden mat og drar, og hunden spiser maten og blir ferdig. Det er mulig at hunden etter gjentatt eksponering for situasjoner der hunden opplever separasjon fra eieren, kan utvikle angstelse og knytte føringsberikelsen til fraværet av eieren. Som følge av dette kan maten bli et betinget stimulus for angstreaksjoner hos hunden. Denne tolkningen antyder en mulig sammenheng mellom fraværet av eieren og utviklingen av en betinget angstrespons knyttet til mat. I intervjuprosessen kan en informant forklare at for å unngå at mat skal bli en *poisoned cue* så må maten også gis i flere ulike situasjoner. Hunder er allikevel svært flinke til å diskriminere, og forstår forskjellen på settingen rundt når de får mat (DeMartini-Price, 2014).

4.2.5. Distraksjon

En viktig realitet ved bruk av mat er at maten som gir før avreise på en punkt vil ta slutt. En atferdskonsulent poengterer dette, og at det ikke er realistisk at maten vil vare hele den tiden eieren er borte. DeMartini-Price (2014) understreker at bruk av mat kan gi et falskt bilde til eieren om hvordan alene hjemme-treningen går, og formidler erfaringer om at mange hunder som spiser når de er alene hjemme, får panikk når maten tar slutt (DeMartini-Price, 2014). Når dette skjer kan man anta at maten har fungert som en distraksjon for hunden. Koden "Distraksjon" innebærer at mat brukes som en distraksjon i en situasjon hunden ikke er komfortabel med. Blant informantene er det fem stykker som snakker om denne effekten ved bruk av mat, og en hundetrener forteller at dette er noe klientene hennes kan gjøre i situasjoner der

de må forlate hunden lengre enn den er trent til, så lenge de er tilbake før hunden er ferdig å spise. Denne distraksjonen kan som nevnt gi et falskt inntrykk av at hunden er komfortabel med å være alene, fordi den spiser. En hundetrener forteller at hun ikke ønsker å bruke mat på spesielt matmotiverte hunder som går opp i stress, og at mat ikke skal fungere som en distraksjon.

4.2.6. Stress

Når man er stresset blir det sympatiske nervesystemet aktivert, noe som i sin tur kan påvirke spisemønstre (Sapolsky, 2004). En hund med SRP som har fått triggere betinget for avreise av eieren sin, vil med stor sannsynlighet bli stresset allerede før eieren går ut døren. Jeg skal se nærmere på hvordan stress påvirker hundens evne til å spise, siden dette er et viktig aspekt når man skal vurdere bruk av mat i behandlingen av SRP. Frykt er en helt essensiell overlevelsesrespons som fører til at individet får en stressrespons. Kortisol, adrenalin og endorfiner øker, som gjør kroppen klar til å respondere (Dobson, 2012). Hva slags atferd denne stressresponsen skaper kan variere fra individ til individ, men ved akutt stress kan hunden ofte velge en av de såkalt fem "F-ene": Fight, flight, freeze, fiddle og flirt (Dobson, 2012). Men hva skjer med apetitten i en slik situasjon? Ved akutt stress vil appetitt og lagring av energi bli undertrykket, mens lagret energi blir aktivert. Etter stress er det logisk at man ønsker å reversere dette ved å blokkere mobiliseringen av energi, lagre næringsstoffer og få mer av dem (Sapolsky, 2004). En konsekvens av dette er at appetitten øker. Grunnen til dette er at ulike hormoner som følge av stressresponsen, både øker og senker appetitten, der kortikotropin-frigjørende hormon (CRH) senker appetitten, mens glukokortikoider øker appetitten. CRH kommer i blodbanen etter bare noen sekunder, mens glukokortikoider kan bruke alt fra minutter til flere timer før de havner i blodbanene. Etter at stressoren ikke lengre er til stede vil CRH forsvinne relativt raskt, mens glukokortikoider kan bruke opp mot flere timer på å forsvinne (Sapolsky, 2004). Dermed gir det mening når informantene forteller om stressede hunder som ikke spiser, og at bruk av mat i behandling av SRP i en slik situasjon er vanskelig. En informant fortalte også at bruk av mat kunne være nyttig for hundeeiere som sliter med å lese hundens kroppsspråk og oppfatte at hunden er stresset. Om hunden velger å spise eller ikke, kan være en enkel måte for hundeeiere å analysere dette på.

DeMartini-Price (2014) forteller at å spise ikke i seg selv er nok til å støtte antakelsen om at en hund er komfortabel, og at hunder kan oppleve angst selv om de spiser. Dette handler om motivasjonskonflikt, noe Aldao og Wisco (2015) så nærmere på i en studie på mennesker. Der fant de at motivasjonskonflikten hadde en betydelig innvirkning på hvordan deltakerne i studien regulerte følelsene sine og opplevde angst (Aldao and Wisco, 2015). I studien skulle deltakerne i den ene av to grupper se på et filmklipp som skapte avsky mens de ventet på en matvurderingsoppgave. De fant at deltakerne hadde en økning i angst rett før de skulle gjøre matvurderingsoppgaven, og at nivået av angst var høyere hos gruppen som ventet på matvurderingsoppgaven enn hos deltakerne i gruppen som ikke ventet på matvurderingsoppgaven. Angstnivået var altså høyere hos gruppen som opplevde en konflikt mellom emosjonen 'avsky' og matvurderingsoppgaven (Aldao & Wisco, 2015). Når det gjelder bruk av mat i behandlingen av hunder med SRP, er dette interessant, da det kan tenkes at motivasjonskonfliktene som oppstår når hunden utsettes for stimuliet å være alene, som har blitt betinget med ubehagelige emosjoner, samtidig som den får mat, kan bidra til å øke stresset.

Torres & Nowson (2007) ser på sammenhengen mellom stress, spiseatferd og overvekt hos mennesker, og forklarer at stress kan påvirke matinntaket på to ulike måter avhengig av alvorlighetsgraden på stressoren. Frigjøring av kortisol er assosiert med individer som er kronisk stresset, mens frigjøring av adrenalin og noradrenalin er typisk ved perioder med akutt stress. Hormoner som frigjøres som en respons på stress kan påvirke appetitten, der kortisol kan stimulere appetitten i etterkant av stress, mens noradrenalin og kortikotropin-frigjørende hormon kan undertrykke appetitten under stress (Torres & Nowson, 2007). En studie som undersøkte hvordan stress påvirker matinntaket til rotter i et kontrollert laboriemiljø, fant at alvorlige stressorer (både kroniske og akutte) reduserte matinntaket, mens milde stressorer kan øke matinntaket om maten er svært appetittvekkende (Martí *et al.*, 1994). En annen studie som også så på sammenhengen mellom stress og matinntak hos matdepriverte rotter, fant at rotter som var utsatt for stress spiste mindre, men også raskere enn kontrollgruppen (Krebs *et al.*, 1996). Dette er interessant når man vurderer hvordan hunders spiseatferd blir påvirket av stress, og spesielt matmotiverte hunder, som en

hundetrener poengterer er en gruppe hunder hun velger å ikke bruke mat i behandlingen på.

4.2.7. Spising

I forrige kapittel så jeg på hva slags effekter stress har på spising, men hva slags effekter har spising på stress? Tre av informantene snakker om at spising skaper ro hos hundene, mens en annen informant påpeker at det stresser opp hundene. Å undersøke denne effekten vil være svært relevant i en vurdering av om mat kan brukes i behandling av SRP og jeg skal derfor se nærmere på hva slags effekt spising har på stress. Når man bruker mat hos hunder kan de enten slikke eller tygge opp maten. En studie på mennesker utført av Tasaka *et al.* (2018) så på hvordan tygging kan påvirke stressreduksjonen etter en stressfull situasjon. De fant at det var en negativ korrelasjon mellom reduksjonen av kortisol i spyttet og antall tyggebevegelser (Tasaka *et al.*, 2018). Nishigawa *et al.* (2015) fant det samme når de så på korrelasjonen mellom tygging av tyggegummi og stressreduksjon (Nishigawa *et al.*, 2015). Tygging sender ulike typer informasjon til hjernen og aktiverer flere hjerneregioner som prefrontal cortex og hippocampus, som er essensielle for kognitiv prosessering (Kubo *et al.*, 2015). Selv om tygging kan ha en stressreduserende effekt viser studier at det også kan øke årvåkenheten og oppmerksomheten (Chen *et al.*, 2015; Weijenberg & Lobbezoo, 2015). En studie utført av Tamura *et al.* (2000) så på hvordan rotter som ble utsatt for stress slikket mer enn kontrollgruppen. Det var spesielt mer aktivitet i den delen av hjernen som kontrollerer belønning og motivasjon, fremfor den delen av hjernen som er knyttet til kognitive funksjoner (Tamura *et al.*, 2000). Man kunne fra denne studien anta at slikking som en respons på stress, kan påvirke hvordan hjernen reagerer på stressende situasjoner.

4.2.8. Systematisk desensitivisering

Alle informantene forklarer at de bruker behandlingsmåter som baserer seg på systematisk desensitivisering, noe som både har vist seg å redusere

separasjonsangst hos menneskebarn (Ehrenreich *et al.*, 2008), men også å redusere SRP hos hunder (Butler *et al.*, 2011). Det er få studier på treningsprogrammer for SRP hos hunder som har blitt gjort på ubehandlede kontrollhunder. Studien til Blackwell *et al.* (2006) på 55 hunder, viste at det ikke var noen signifikant forskjell på treningsprogrammet der de brukte systematisk desensitivisering og treningsprogrammet der de brukte systematisk desensitivisering og motbetinging i form av mat (Blackwell *et al.*, 2006). En atferdskonsulent forteller ved spørsmål om hva som skjer når maten tar slutt: *“Derfor er det jo viktig, at man stadig bruker det desensibiliseringen ved siden af, at du fortsatt bare tager jakke på og lige går ud, uden noget som helst.”* Uansett behandling viser både studiene som har blitt undersøkt gjennom arbeidet av denne oppgaven, og informantenes tilbakemeldinger på hva som er et fungerende behandlingssløp, at systematisk desensitivisering er en sentral og svært viktig behandlingsteknikk i arbeidet med å behandle SRP hos hunder.

4.2.9. Forsterkninger ved retur av eier

I dette kapitlet vil jeg undersøke hvordan forsterkere, og spesielt mat, påvirker behandlingen av SRP hos hunder når eieren returnerer. Når man ønsker å forsterke atferd hos en hund, er det viktig å være klar over hva man ønsker å forsterke. Når man jobber med behandling av SRP hos hunder, er det essensielt i arbeidet at hunden ikke lengre skal oppleve angst og stress i alene-situasjoner. DeMartini-Price (2014) forklarer hvordan man ikke kan forsterke fraværet av en emosjon, eller bruke operant betingning til dette. Operant betingning kan brukes for å trene inn atferder hunden skal gjøre, som å ligge i ro på et teppe, men man kan altså ikke bruke dette for å forsterke fraværet av en emosjon. Ved å be hunden om å utføre en atferd mens den opplever ubehag, setter man en betingelse på en atferd hunden gjør, samtidig som den opplever en ubehagelig emosjon (DeMartini-Price, 2014). I tillegg vil det å ligge i ro på et teppe mens hunden er engstelig forståelig nok også være en vanskelig atferd å utføre.

Jeg skal se nærmere på hvordan en operant tilnærming kan brukes, eller ikke brukes, ved behandling av SRP. Feuerbacher og Muir (2020) studerte hvordan eiers

retur gjennom en operant tilnærming kan brukes for å behandle SRP hos hunder. Fem hunder ble behandlet med differensiell forsterkning i studien, som innebar å forsterke fraværet av problematferden eller forekomsten av en spesifikk ønsket atferd. Kriteriene for hvilke atferder hundene måtte utføre endret seg etter hundenes progresjon. Forsterkeren som ble brukt var eierens retur til hunden og eierens oppmerksomhet. Studien fant at alle hundene kunne være hjemme alene lengre enn baseline som følge av en betinget retur av eieren. Forfatterne av studien konkluderte likevel at denne formen for behandling viste sakte progresjon (Feuerbacher & Muir, 2020). At tilgangen på eier fungerer som en forsterker i behandling av SRP bekreftes også i studien til Bertilsson (2016), som fant at fôringsberikelser kan redusere atferder rettet mot å skulle oppnå tilgangen til eier. I Bertilsson (2016) sitt eksperiment undersøkte hun hvordan en atferd hos tre hunder førte til at hunden fikk tilgangen til oppmerksomheten fra en person ved å komme ut av et innelukket rom. Etter å ha betinget tilgangen til personen som en forsterkning ble to ulike fôringsberikelser brukt for å se på effekten de hadde på hundenes atferd for å oppnå tilgangen til personen. Bruk av fôringsberikelsene reduserte hundens atferd for å oppnå tilgangen til menneske hos alle de tre hundene, mens tilgangen til leke, som også ble undersøkt, førte til en viss reduksjon i atferd for å oppnå tilgangen til menneske hos én av hundene (Bertilsson, 2016).

En case-studie på en hund med SRP undersøkte hvordan bruk av en enhet som bruker datamaskinbasert synsteknologi med maskinlæring og en belønningsmekanisme for å bruke mat som forsterker, påvirket behandlingen. Denne enheten ble brukt som en del av et desensitiserings- og motbetingingsprogram både mens eieren var til stede, og når eieren etterhvert var borte. Resultatet av studien viste at behandlingen klarte å redusere SRP-symptomene betydelig og konkluderte med at slike enheter kan være verdifulle å bruke til behandlingen av SRP (Mundell *et al.*, 2020).

Det er et logisk poeng at kontakten med eier er en kraftfull forsterker for mange hunder med SRP, og at mat i denne settingen vil være en forsterker av lavere verdi. Det er også verdt å merke seg at man i behandling av SRP forsøker å jobbe med, er hundens emosjon i fraværet av eier. Det kan tenkes at å øke den positive

forsterkningen relatert til eiers retur i større grad vil forsterke følelsen av lettelse hos en hund når den opplever fraværet som ubehagelig. Lettelse er også en kraftig forsterker, og blant de fire operantene går dette inn under negativ forsterkning. Dette kan også forklare hvorfor mange hunder med SRP ofte fremstår som svært glade når eieren kommer hjem.

Blant informantene fortalte to atferdskonsulenter om hvordan de har gått over fra bruk av mat i behandlingen av SRP, til bruk av *Constructional Affection*, der det forklares at dette er forsterkeren hunden egentlig er ute etter. For å utdype hva dette er, skal jeg først se nærmere på *Constructional Approach*. *Constructional Approach* er en tilnærming til atferd og trening som fokuserer på å bruke positiv forsterkning og tilrettelegge miljøet for å skape ønsket atferd hos individet som blir trent, framfor å fokusere på den uønskede atferden (Goldiamond, 1974; Layng *et al.*, 2021; Scallan & Rosales-Ruiz, 2023). *Constructional Affection* er en del av denne tilnærmingen som fokuserer på tilliten mellom dyr og mennesker og byggingen av den emosjonelle forbindelsen. Som en atferdskonsulent forklarer, handler det om å bruke “hand flash” for å markere den ønskede atferden (for eksempel å ligge i ro) og forsterke denne atferden med rolig kos. En *markør* er et signal som er klassisk betinget for hunden med forsterkeren, som for eksempel “bra!”, som ofte er brukt for å markere ønsket atferd, og at en forsterker (ofte godbit) vil komme. I *Constructional Affection* er en viktig del av treningen at hunden skal finne en ro, og å forsterke dette gjennom rolig kontakt med eieren, framfor bruk av mat. Dette gir mening siden studier viser at hormonet oxytocin skilles ut gjennom en slik kontakt mellom hund og eier (Handlin *et al.*, 2012), og oxytocin, kort fortalt virker på amygdala ved å regulere fryktresponser og føre til redusert frykt og økt sosial tilknytning (Huber *et al.*, 2005). Frigjøringen av oxytocin kan stimuleres gjennom interaksjoner mellom mennesker og dyr (Powell *et al.*, 2020). Det er funnet forhøyet nivå av oxytocin hos hunder ved interaksjon med eieren sin (López-Arjona *et al.*, 2021), og studier på sensorisk stimuli som følge av sosial kontakt viser en økning av oxytocin (Seltzer *et al.*, 2010; Nagawsawa *et al.*, 2015). Det er altså gjort flere studier på at oxytocinnivået hos hunder øker etter positive interaksjoner med eierne sine, men det er også studier som ikke har påvist denne effekten på oxytocinnivået (Marshall-Pescini *et al.*, 2019). Det er viktig å merke seg at kvaliteten på forholdet mellom hund og eier kan ha en innvirkning på økningen av oxytocin (Handlin *et al.*, 2012). I studien utført av Marshall-Pescini *et al.*

(2019) interagerer hundeeierne med hundene sine i et laboratorium. Dette er en setting som ikke er naturlig for verken hundeeierne eller hundene, noe som kan ha påvirket resultatene.

Det er en tydelig overensstemmelse mellom informantenes erfaringer med bruk av eier som en forsterker i behandlingen av SRP og studier som viser økt nivå av oxytocin hos hunder ved sosial kontakt med sine eiere. Dette viser at andre forsterkere enn mat kan være nyttige i en behandlingssammenheng, og vil være spesielt nyttig for hunder som ikke spiser eller får et forhøyet stressnivå ved bruk av mat. Det vil også forhindre risikofaktorer ved bruk av mat som *poisoned cue* og potensialet hunden har for å skade seg på tyggebein og aktivitetsleker med mat.

4.3. Begrensninger og fremtidige studier

Det har blitt gjort flere studier på fôringsberikelser på hunder (Schipper *et al.*, 2008; Bertilsson, 2016; Ibrahim *et al.*, 2020; Mundell *et al.*, 2020; Hunt *et al.*, 2022; Flint *et al.*, 2023), men få studier på bruk av mat i et standardisert treningsprogram (Blackwell *et al.*, 2006). Forskningen har basert seg mye på å øke hundens toleranse for å være borte fra eieren, men har basert seg lite på direkte observasjoner av hundens atferd, i tillegg til at det ofte har vært ukjent hvor nøyaktig behandlingen ble gjennomført av hundens eier (Feuerbacher & Muir, 2020). I fremtiden trengs det flere studier av ulike standardiserte treningsprogram, med observasjoner av hundens atferd, samt god oppfølging av hundeeierens gjennomføringsevne. Dette kan bidra til å øke forståelsen for effekten bruk av mat kan ha på behandlingen av SRP.

Det er stor variasjon blant informantenes erfaringer med bruk av mat, noe som trolig skyldes ulikheter i utdanningen hos informantene, og ulike årsaker til at hunden har SRP, slik som hypertilknytning og frustrasjon. I gjennomgangen av den vitenskapelige litteraturen til denne oppgaven kunne jeg ikke finne noen studier som så på hvordan ulike årsaker til SRP påvirket valget av ulike behandlingsstrategier. Å ha en atferdsanalytisk tilnærming til hundens SRP, der man også fokuserer på årsak for å lettere identifisere motivasjonen, anser jeg som viktig. Dette vil trolig ha effekt på hva en hund med SRP opplever som motiverende, og vil skape en mer empatisk

tilnærming i behandlingen. Kartlegging av hundens motivasjon, tidligere erfaringer og helse, samt eierens forutsetning for å gjennomføre en treningsplan, vil være viktig for en hundeprofesjonell i møte med klienten.

Neste del i det større prosjektet ved Universitetet i København, er å bruke dataene fra de 15 intervjuene, for å lage en større spørreundersøkelse som skal sendes ut til hundeeiere med hunder som har vært i behandling for SRP. Undersøkelsen vil sikte seg mot å ha tusen eller flere respondenter, noe som vil tillate statistisk analyse av sammenhenger mellom variabler relatert til SRP. Som følge av datainnsamlingen og undersøkelsen til denne oppgaven, vil jeg foreslå at følgende matrelaterte spørsmål inkluderes i den større spørreundersøkelsen: Spiser hunden når den er alene hjemme? Hvordan vurderer du effekten av å bruke mat som en del av behandlingen av SRP? Om du gir hunden mat før avreise, hvordan responderer hunden når du tilbyr han/hun maten?

Av hensyn til den store forekomsten av dette atferdsproblemet blant hunder, samt den store mangelen på studier som analyserer virkningen av standardiserte treningsprogram i behandlingen av SRP, vil det være nyttig å utvikle fremtidige forskningsprosjekter. Dette kan gjøres som kvantitative studier av flere grupper med hunder som har ulik årsak til SRP, samt en kontrollgruppe. Noen av årsakene til SRP som jeg tenker er relevante i en slik studie er; frustrasjon, lydfofi og hypertilknytning. Deretter kan det undersøkes hvordan systematisk desensitivisering kan kombineres med andre treningsmetoder som motbetinging ved bruk av mat eller Constructional Affection. Undersøkelsen bør se på forskjellen mellom baseline og behandlingsslutt, samt se på varigheten av effekten etter behandling.

5. Konklusjon

Formålet med denne studien var å identifisere hvordan bruk av mat påvirker behandlingen av SRP hos hunder. SRP kan føre til redusert dyrevelferd hos hundene, og kan resultere i at de blir omplassert eller avlivet. Å identifisere faktorer

som kan påvirke behandlingen av SRP kan bidra til å bedre velferden for hundene og deres eiere.

Mange studier har blitt utført på fôringsberikelser til hunder som er alene, og det kan ut fra studiene som er undersøkt i denne oppgaven anta at bruk av automatiserte fôringsberikelser mens eieren er borte kan ha en effekt. Det har blitt gjort få studier på effekten bruk av mat har i et standardisert treningsprogram. Det er behov for mer forskning på feltet, og en kvantitativ studie av standardiserte treningsprogram kan være nyttig. Funnene i denne oppgaven indikerer også at det ved bruk av mat i behandlingen av SRP er viktig å være oppmerksom på *poisoned cue*, samt at bruk av systematisk desensitivisering er et viktig verktøy i behandlingen, uavhengig av om man velger å bruke mat eller ikke.

6. Referanseliste

Aldao, A. & Wisco, B.E. (2015) 'Motivational conflict influences the timing of emotions and their regulation', *Motivation and Emotion*, 39(6), pp. 943–952. doi: <https://doi.org/10.1007/s11031-015-9496-8>.

Amat, M., Camps, T., Le Brech, S. & Manteca, X. (2014) 'Separation anxiety in dogs: the implications of predictability and contextual fear for behavioural treatment', *Animal Welfare*, 23(3), pp. 263–266. doi: <https://doi.org/10.7120/09627286.23.3.263>.

de Assis, L.S., Matos, R., Pike, T., Burman, O. & Mills, D. (2020) 'Developing Diagnostic Frameworks in Veterinary Behavioral Medicine: Disambiguating Separation Related Problems in Dogs', *Frontiers in Veterinary Science*, 6. doi: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fvets.2019.00499> (Accessed: 25 February 2024).

Ballantyne, K.C. (2018) 'Separation, Confinement, or Noises: What Is Scaring That Dog?', *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 48(3), pp. 367–386. doi: <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2017.12.005>.

Bertilsson, E. (2016) *Separation-related behavior in dogs (Canis familiaris) – a review and an experimental analysis*. Oslo and Akershus University College of Applied Sciences. doi: https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/10642/3318/Bertilsson_Eva_MALKS5000_2016.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Blackwell, E., Casey, R.A. & Bradshaw, J.W.S. (2006) 'Controlled trial of behavioural therapy for separation-related disorders in dogs', *Veterinary Record*, 158(16), pp. 551–554. doi: <https://doi.org/10.1136/vr.158.16.551>.

Bowen, J. & Heath, S. (2005) *Behaviour Problems in Small Animals, Practical Advice for the Veterinary Team*. doi:

<https://vetbooks.ir/behaviour-problems-in-small-animals-practical-advice-for-the-veterinary-team/> (Accessed: 13 April 2024).

Bradshaw, J. W. S., McPherson, J. A., Casey, R. A., & Larter, I. S. (2002). Aetiology of separation-related behaviour in domestic dogs. *Veterinary Record*, 151(2), 43-46. doi: <https://doi.org/10.1136/vr.151.2.43>.

Butler, R., Sargisson, R.J. & Elliffe, D. (2011) 'The efficacy of systematic desensitization for treating the separation-related problem behaviour of domestic dogs', *Applied Animal Behaviour Science*, 129(2), pp. 136–145. doi: <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.11.001>.

Cannas, S., Frank, D., Minero, M., Aspesi, A., Benedetti, R., & Palestrini, C. (2014). Video analysis of dogs suffering from anxiety when left home alone and treated with clomipramine. *Journal of Veterinary Behavior*, 9(2), 50-57. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2013.12.002>.

Chen, H., Iinuma, M., Onozuka, M., & Kubo, K. Y. (2015). Chewing maintains hippocampus-dependent cognitive function. *International Journal of Medical Sciences*, 12(6), 502–509. doi: <https://doi.org/10.7150/ijms.11911>.

Dearing, M.F. & Dickinson, A. (1979) 'Counterconditioning of shock by a water reinforcer in rabbits', *Animal Learning & Behavior*, 7(3), pp. 360–366. doi: <https://doi.org/10.3758/BF03209685>.

DiCicco-Bloom, B. & Crabtree, B.F. (2006) 'The qualitative research interview', *Medical Education*, 40(4), pp. 314–321. doi: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02418.x>.

Dobson, J. (2012). Fears, phobias and anxiety disorders in cats and dogs. *VN Times*, 10.

Ehrenreich, J. T., Santucci, L. C., & Weiner, C. L. (2008). Separation anxiety disorder in youth: phenomenology, assessment, and treatment. *Psicologia conductual*,

16(3), 389.–412. doi: <https://doi.org/10.1901/jaba.2008.16-389>.

Engel, O., Müller, H. W., Klee, R., Francke, B., & Mills, D. S. (2019). Effectiveness of imepitoin for the control of anxiety and fear associated with noise phobia in dogs. *Journal of veterinary internal medicine*, 33(6), 2675-2684. doi: <https://doi.org/10.1111/jvim.15608>.

Feuerbacher, E. & Muir, K. (2020) 'Using Owner Return as a Reinforcer to Operantly Treat Separation-Related Problem Behavior in Dogs', *Animals*, 10, p. 1110. doi: <https://doi.org/10.3390/ani10071110>.

Fine, A.H. (ed.) (2010) 'Handbook on Animal-Assisted Therapy (Third Edition)', in *Handbook on Animal-Assisted Therapy (Third Edition)*. San Diego: Academic Press, p. v. doi: <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-381453-1.10029-7>.

Flint, H. E., Atkinson, M., Lush, J., Hunt, A. B., & King, T. (2023). Long-lasting chews elicit positive emotional states in dogs during short periods of social isolation. *Animals*, 13(4), 552. doi: <https://doi.org/10.3390/ani13040552>.

Flint, H. E., Weller, J. E., Parry-Howells, N., Ellerby, Z. W., McKay, S. L., & King, T. (2024). Evaluation of indicators of acute emotional states in dogs. *Scientific Reports*, 14(1), 6406. doi: <https://doi.org/10.1038/s41598-024-56859-9>.

Friedrich, J., Strandberg, E., Arvelius, P., Sánchez-Molano, E., Pong-Wong, R., Hickey, J. M., ... & Wiener, P. (2019). Genetic dissection of complex behaviour traits in German Shepherd dogs. *Heredity*, 123(6), 746-758. doi: <https://doi.org/10.1038/s41437-019-0275-2>.

Goldiamond, I. (1974) 'Toward a Constructional Approach to Social Problems: Ethical and Constitutional Issues Raised by Applied Behavior Analysis.', *Behaviorism*, 2(1), pp. 1–84.

Handlin, L., Nilsson, A., Ejdebäck, M., Hydbring-Sandberg, E., & Uvnäs-Moberg, K. (2012). Associations between the psychological characteristics of the

- human–dog relationship and oxytocin and cortisol levels. *Anthrozoös*, 25(2), 215-228. doi: <https://doi.org/10.2752/175303712X13316289505468>.
- Herron, M.E., Lord, L.K. & Husseini, S.E. (2014) 'Effects of preadoption counseling on the prevention of separation anxiety in newly adopted shelter dogs', *Journal of Veterinary Behavior*, 9(1), pp. 13–21. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2013.09.003>.
- Ho, L. & Limpaecher, A. (2024) 'Delve'. New York. doi: <https://delvetool.com>.
- Horwitz, D.F. (2009) 'Separation-related problems in dogs and cats', in *BSAVA Manual of Canine and Feline Behavioural Medicine*. BSAVA Library, pp. 146–158. doi: <https://doi.org/10.22233/9781905319879.14>.
- Houpt, K. A., Goodwin, D., Uchida, Y., Baranyiová, E., Fatjó, J., & Kakuma, Y. (2007). Proceedings of a workshop to identify dog welfare issues in the US, Japan, Czech Republic, Spain and the UK. *Applied Animal Behaviour Science*, 106(4), 221-233. doi: <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2007.01.005>.
- Howell, T.J., Mornement, K. & Bennett, P.C. (2016) 'Pet dog management practices among a representative sample of owners in Victoria, Australia', *Journal of Veterinary Behavior*, 12, pp. 4–12. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2015.12.005>.
- Huber, D., Veunante, P. & Stoop, R. (2005) 'Vasopressin and Oxytocin Excite Distinct Neuronal Populations in the Central Amygdala'. doi: <https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.1105636> (Accessed: 11 May 2024).
- Hunt, R.L., Whiteside, H. & Prankel, S. (2022) 'Effects of Environmental Enrichment on Dog Behaviour: Pilot Study', *Animals*, 12(2), p. 141. doi: <https://doi.org/10.3390/ani12020141>.

- Ibrahim, S., Goma, A. & Alsenosy, A. (2020) 'Springing Bottles Enrichment Toy Effect on Behaviors and Cortisol Level of Kenneled Dogs (*Canis lupus familiaris*)', *Alexandria Journal of Veterinary Sciences*, 66(2), p. 20. doi: <https://doi.org/10.5455/ajvs.129089>.
- Ilska, J., Haskell, M. J., Blott, S. C., Sánchez-Molano, E., Polgar, Z., Lofgren, S. E., ... & Wiener, P. (2017). Genetic characterization of dog personality traits. *Genetics*, 206(2), 1101-1111. doi: <https://doi.org/10.1534/genetics.116.192674>.
- Kazdin, A.E. (2012) *Behavior Modification in Applied Settings: Seventh Edition*. Waveland Press.
- Keller, N.E., Hennings, A.C. & Dunsmoor, J.E. (2020) 'Behavioral and neural processes in counterconditioning: Past and future directions', *Behaviour Research and Therapy*, 125, p. 103532. doi: <https://doi.org/10.1016/j.brat.2019.103532>.
- Kleinginna, P.R. & Kleinginna, A.M. (1981) 'A categorized list of emotion definitions, with suggestions for a consensual definition', *Motivation and Emotion*, 5(4), pp. 345–379. doi: <https://doi.org/10.1007/BF00992553>.
- Kostarczyk, E. & Fonberg, E. (1982) 'Characteristics of the heart rate in relation to the palatability of food in dogs', *Appetite*, 3(4), pp. 321–328. doi: [https://doi.org/10.1016/S0195-6663\(82\)80049-4](https://doi.org/10.1016/S0195-6663(82)80049-4).
- Krebs, H., Macht, M., Weyers, P., Weijers, H. G., & Janke, W. (1996). Effects of stressful noise on eating and non-eating behavior in rats. *Appetite*, 26(2), 193-202. doi: <https://doi.org/10.1006/appe.1996.0015>.
- Kubo, K. Y., Chen, H., Zhou, X., Liu, J. H., & Darbin, O. (2015). Chewing, stress-related diseases, and brain function. *BioMed Research International*, 2015., p. e412493. doi: <https://doi.org/10.1155/2015/412493>.
- Layng, T. J., Andronis, P. T., Codd III, R. T., & Abdel-Jalil, A. (2021). *Nonlinear*

contingency analysis: Going beyond cognition and behavior in clinical practice. Routledge. doi: <https://doi.org/10.4324/9781003141365>.

Lee, D. (2021) *Principles of Behavior Analysis and Modification*. Washington State University.

López-Arjona, M., Mateo, S. V., Cerón, J. J., & Martínez-Subiela, S. (2021). Changes in salivary oxytocin after stroking in dogs: Validation of two assays for its assessment. *Research in Veterinary Science*, 136, 527-534. doi: <https://doi.org/10.1016/j.rvsc.2021.04.007>.

Lund, J.D. & Jørgensen, M.C. (1999) 'Behaviour patterns and time course of activity in dogs with separation problems', *Applied Animal Behaviour Science*, 63(3), pp. 219–236. doi: [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(99\)00011-8](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(99)00011-8).

Mackintosh, N.J. (1974) 'The psychology of animal learning: By N. J. Mackintosh London: Academic Press (1974). Price £8', *Animal Behaviour*, 23, pp. 724–725. doi: [https://doi.org/10.1016/0003-3472\(75\)90150-5](https://doi.org/10.1016/0003-3472(75)90150-5).

Maich, K., Levine, D. & Hall, C. (2016) *Applied Behavior Analysis*. Cham: Springer International Publishing. doi: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-44794-0>.

Malena DeMartini-Price, C. (2014) *Treating Separation Anxiety In Dogs*. Dogwise Publishing.

Mariti, C., Gazzano, A., Moore, J. L., Baragli, P., Chelli, L., & Sighieri, C. (2012). Perception of dogs' stress by their owners. *Journal of Veterinary Behavior*, 7(4), 213-219.

Martí, O., Martí, J. & Armario, A. (1994) 'Effects of chronic stress on food intake in rats: Influence of stressor intensity and duration of daily exposure', *Physiology & Behavior*, 55(4), pp. 747–753. doi: [https://doi.org/10.1016/0031-9384\(94\)90055-8](https://doi.org/10.1016/0031-9384(94)90055-8).

- Miller, D. D., Staats, S. R., Partlo, C., & Rada, K. (1996). Factors associated with the decision to surrender a pet to an animal shelter. doi: <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/full/10.5555/19962215890> (Accessed: 11 May 2024).
- Mundell, P., Liu, S., Guérin, N. A., & Berger, J. M. (2020). An automated behavior-shaping intervention reduces signs of separation anxiety–related distress in a mixed-breed dog. *Journal of veterinary behavior*, 37, 71-75. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2020.04.006>.
- Nagasawa, M., Mitsui, S., En, S., Ohtani, N., Ohta, M., Sakuma, Y., ... & Kikusui, T. (2015). Oxytocin-gaze positive loop and the coevolution of human-dog bonds. *Science*, 348(6232), 333-336. doi: <https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.1261022> (Accessed: 11 May 2024).
- Nishigawa, K., Suzuki, Y. & Matsuka, Y. (2015) 'Masticatory performance alters stress relief effect of gum chewing', *Journal of Prosthodontic Research*, 59(4), pp. 262–267. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jpor.2015.07.004>.
- Norling, A.-Y. & Keeling, L. (2010) 'Owning a Dog and Working: A Telephone Survey of Dog Owners and Employers in Sweden', *Anthrozoös*, 23(2), pp. 157–171. doi: <https://doi.org/10.2752/175303710X12682332910015>.
- Ogata, N. (2016) 'Separation anxiety in dogs: What progress has been made in our understanding of the most common behavioral problems in dogs?', *Journal of Veterinary Behavior*, 16, pp. 28–35. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2016.02.005>.
- Overall, K. L. (2006). Understanding how dogs learn: importance in training and behavior modification.
- Petscher, E.S., Rey, C. & Bailey, J.S. (2009) 'A review of empirical support for differential reinforcement of alternative behavior', *Research in Developmental*

Disabilities, 30(3), pp. 409–425. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2008.08.008>.

Powell, L., Edwards, K. M., Michael, S., McGreevy, P., Bauman, A., Guastella, A. J., ... & Stamatakis, E. (2020). Effects of human–dog interactions on salivary oxytocin concentrations and heart rate variability: a four-condition cross-over trial. *Anthrozoös*, 33(1), 37-52. doi: <https://doi.org/10.1080/08927936.2020.1694310>.

Pritchett, K. & Mulder, G.B. (2004) ‘Operant Conditioning’, *Journal of the American Association for Laboratory Animal Science*, 43(4), pp. 35–36.

Protopopova, A., Kisten, D. & Wynne, C. (2016) ‘Evaluating a humane alternative to the bark collar: Automated differential reinforcement of not barking in a home-alone setting’, *Journal of Applied Behavior Analysis*, 49(4), pp. 735–744. doi: <https://doi.org/10.1002/jaba.334>.

Pryor, K. (2010) *Researching the animal mind*. doi: https://read.amazon.com/?asin=B001NLL4YQ&ref_=kwl_kr_iv_rec_1
(Accessed: 13 April 2024).

Rehn, T. & Keeling, L.J. (2011) ‘The effect of time left alone at home on dog welfare’, *Applied Animal Behaviour Science*, 129(2), pp. 129–135. doi: <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.11.015>.

Reid, P.J. (2020) ‘Treatment of emotional distress and disorders - nonpharmacologic methods.’, in F.D. McMillan (ed.) *Mental health and well-being in animals*. 2nd edn. UK: CABI, pp. 345–363. doi: <https://doi.org/10.1079/9781786393401.0345>.

van Rooy, D., Arnott, E. R., Thomson, P. C., McGreevy, P. D., & Wade, C. M. (2018). Using an owner-based questionnaire to phenotype dogs with separation-related distress: do owners know what their dogs do when they are absent?. *Journal of Veterinary Behavior*, 23, 58-65. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2017.10.009>.

Sapolsky, R.M. (2004) *Why Zebras Don't Get Ulcers*. 3 utg. New York: St. Martin's

Griffin.

Sargisson, R.J. (2014) 'Canine separation anxiety: strategies for treatment and management', *Veterinary Medicine: Research and Reports*, 5, pp. 143–151.

doi: <https://doi.org/10.2147/VMRR.S60424>.

Scallan, C.M. & Rosales-Ruiz, J. (2023) 'The Constructional Approach: A Compassionate Approach to Behavior Change', *Behavior Analysis in Practice*

[Preprint]. doi: <https://doi.org/10.1007/s40617-023-00811-2>.

Schipper, L. L., Vinke, C. M., Schilder, M. B., & Spruijt, B. M. (2008). The effect of feeding enrichment toys on the behaviour of kennelled dogs (*Canis familiaris*).

Applied Animal Behaviour Science, 114(1-2), 182-195. doi:

<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2008.01.001>.

Seltzer, L.J., Ziegler, T.E. & Pollak, S.D. (2010) 'Social vocalizations can release oxytocin in humans', *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*,

277(1694), pp. 2661–2666. doi: <https://doi.org/10.1098/rspb.2010.0567>.

Sherman, B.L. & Mills, D.S. (2008) 'Canine anxieties and phobias: an update on separation anxiety and noise aversions', *The Veterinary Clinics of North*

America. Small Animal Practice, 38(5), pp. 1081–1106, vii. doi:

<https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2008.04.012>.

Sherwell, E. G., Panteli, E., Krulik, T., Dilley, A., Root-Gutteridge, H., & Mills, D. S.

(2023). Changes in Dog Behaviour Associated with the COVID-19 Lockdown, Pre-Existing Separation-Related Problems and Alterations in Owner Behaviour.

Veterinary Sciences, 10(3), 195. doi: <https://doi.org/10.3390/vetsci10030195>.

Silverman, K., Jarvis, B. P., Jessel, J., & Lopez, A. A. (2016). Incentives and motivation. *Translational issues in psychological science*, 2(2), 97. doi:

<https://psycnet.apa.org/fulltext/2016-29368-001.html> (Accessed: 13 April 2024).

Skinner, B.F. (2019) *The Behavior of Organisms: An Experimental Analysis*. B. F.

Skinner Foundation.

Staddon, J.E.R. & Cerutti, D.T. (2003) 'Operant Conditioning', *Annual Review of Psychology*, 54(Volume 54, 2003), pp. 115–144. doi:

<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145124>.

Stake, R.E. (1995) *The Art of Case Study Research*. SAGE.

Starling, M. J., Branson, N., Cody, D., & McGreevy, P. D. (2013). Conceptualising the impact of arousal and affective state on training outcomes of operant conditioning. *Animals*, 3(2), 300-317. doi: <https://doi.org/10.3390/ani3020300>.

Storengen, L.M. & Langaas, F. (2015) 'Noise sensitivity in 17 dog breeds: Prevalence, breed risk and correlation with fear in other situations', *Applied Animal Behaviour Science*, 171, pp. 152–160. doi:

<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2015.08.020>.

Tamura, R., Kondoh, T., Ono, T., Nishijo, H., & Torii, K. (2000). Effects of repeated cold stress on activity of hypothalamic neurons in rats during performance of operant licking task. *Journal of Neurophysiology*, 84(6), 2844-2858. doi:

<https://doi.org/10.1152/jn.2000.84.6.2844>.

Tasaka, A., Kikuchi, M., Nakanishi, K., Ueda, T., Yamashita, S., & Sakurai, K. (2018). Psychological stress-relieving effects of chewing—Relationship between masticatory function-related factors and stress-relieving effects—. *Journal of Prosthodontic Research*, 62(1), 50-55. doi:

<https://doi.org/10.1016/j.jpor.2017.05.003>.

Tiira, K. & Lohi, H. (2015) 'Early Life Experiences and Exercise Associate with Canine Anxieties', *PLOS ONE*, 10(11), p. e0141907. doi:

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0141907>.

Torres, S.J. & Nowson, C.A. (2007) 'Relationship between stress, eating behavior, and obesity', *Nutrition*, 23(11), pp. 887–894. doi:

<https://doi.org/10.1016/j.nut.2007.08.008>.

Weijenberg, R.A.F. & Lobbezoo, F. (2015) 'Chew the Pain Away: Oral Habits to Cope with Pain and Stress and to Stimulate Cognition', *BioMed Research International*, 2015, p. e149431. doi: <https://doi.org/10.1155/2015/149431>.

Windholz, G. (1989) 'The discovery of the principles of reinforcement, extinction, generalization, and differentiation of conditional reflexes in Pavlov's laboratories', *The Pavlovian Journal of Biological Science*, 24(2), pp. 35–42. doi: <https://doi.org/10.1007/BF02964534>.

Wolpe, J. (1954). Reciprocal inhibition as the main basis of psychotherapeutic effects. *AMA Archives of Neurology & Psychiatry*, 72(2), 205-226. doi: <https://doi.org/10.1001/archneurpsyc.1954.02330020073007>.

Wolpe, J. (1968) 'Psychotherapy by reciprocal inhibition', *Conditional reflex : a Pavlovian journal of research & therapy*, 3(4), pp. 234–240. doi: <https://doi.org/10.1007/BF03000093>.

'Zoom' (2023). Headquartered in San Jose, CA, USA: Zoom Video Communications, Inc. doi: <https://zoom.us/>.

7. Vedlegg

Vedlegg 1

E-postinvitasjon:

Kjære...

Ved Københavns Universitet jobber vi med et forskningsprosjekt om behandling av separasjonsrelaterte problemer på hunder. Jeg skriver til deg fordi du gjennom ditt profesjonelle arbeid med hunder mest sannsynlig har gitt råd til eiere av hunder med separasjonsrelaterte problemer, og fordi vi i så fall trenger din hjelp til prosjektet vårt.

Vi er akkurat i gang med en del av prosjektet, hvor vi ønsker å intervjuere personer som jobber profesjonelt med hunder og adferd, og som har erfaring med å gi råd til hundeeiere som har separasjonsrelaterte problemer. Informasjonen vi samler inn gjennom disse intervjuene vil gjøre oss mer kunnskapsrike om behandling av separasjonsrelaterte problemer hos hunder, og vil danne et grunnlag for et større nettbasert spørreskjema om temaet, som sendes i 2024. I tillegg vil informasjonen bli brukt i to masterprosjekter, både på NMBU i Norge og på SLU i Sverige.

Intervjuet vil ta for seg dine erfaringer med separasjonsrelaterte problemer hos hunder, hva du opplever som en vellykket behandling, hvilke utfordringer som kan oppstå, og hvordan samarbeidet med hundenes eiere fungerer.

Intervjuet vil foregå via Zoom og vil maksimalt ta en time. Vi forventer å gjennomføre intervjuene i oktober, og vi vil gjøre vårt beste for å tilpasse tidspunktet for intervjuet til din kalender.

Hvis du synes dette høres interessant ut, og kunne tenke deg å bidra i dette forskningsprosjektet, vil vi veldig gjerne sende deg mer informasjon om intervjuet. Velger du å delta i prosjektet vil du ha mulighet til å velge en gave som belønning for din hjelp.

På forhånd takk.

Vennlig hilsen,
Karoline Måseide Thomassen

Vedlegg 2

Informasjonsark til intervjuinformanter

Aller først, tusen takk for at du godtar å hjelpe oss med dette intervjuet om separasjonsrelaterte problemer hos hunder og behandling av slike problemer.

Hvorfor vi gjør dette intervjuet

Intervjuet er en del av et forskningsprosjekt med det overordnede målet å øke våre kunnskap om behandling av separasjonsrelaterte problemer (SRP) hos hunder, med fokus på faktorene som skiller vellykkede fra ikke vellykkede behandlingsforløp. Du kan lese om prosjektet på

<https://dyreetik.ku.dk/center-for-forskning-i-familiedyrs-velfaerd/forskningsprojekter/behandling-af-separationsrelaterede-problemer/>

Målet med dette intervjuet er hovedsakelig å samle informasjon om ulike definisjoner av vellykkede versus ikke vellykkede behandlinger av SRP, strategier brukt i behandlingen av SRP, opplevelse av suksess, utfordringer, eiers opplevelse, med mer. Denne informasjonen vil bidra til vår forståelse av disse altfor vanlige problemene og vil bli brukt til å utvikle en nettbasert undersøkelse om behandling av SRP til hundeprofesjonelle i Danmark, Sverige og Norge.

Noe av informasjonen fra intervjuene brukes til et svensk og norsk masterprosjekt ved Sveriges lantbruksuniversitet og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.

Du har blitt kontaktet fordi du jobber profesjonelt med rådgivning av eiere med hunder som har SRP og fordi vi tror dine innspill kan være verdifulle i prosjektet.

Hva du kan forvente

Intervjuet vil dekke følgende temaer:

- Din faglige bakgrunn og nåværende arbeid
- Din erfaring og arbeid med SRP-saker.
- Definisjon av vellykkede og ikke vellykkede forløp av SRP-behandling
- Hva fungerer bra og hva fungerer ikke ved behandling av SRP
- Håndtering av hundeeiere, forventninger og etterlevelse
- Gode kilder til informasjon om SRP og SRP-behandling

Hvis du kommer på andre personer (veterinærer, atferdskonsulenter og hundetrenere) som du tenker det vil være aktuelt for oss å snakke med, vil vi være veldig takknemlige om du gir oss beskjed ved å skrive til meg, Iben Meyer,

assisterende professor ved Universitetet i København og prosjektansvarlig (ihm@sund.ku.dk).

Som et tegn på at vi setter pris på din deltakelse, tilbyr vi deg et valg mellom ett av følgende:

- Boken “Wag. The science of making your dog happy” av Zazie Todd
- Boken “The science of consequences” by Susan M. Schneider
- En kupong på Amazon

Hvordan intervjuet vil foregå

Intervjuet vil foregå på Zoom og vil ikke vare i mer enn en time. Du kan nekte å svare på spørsmål under intervjuet, og kan når som helst spørre om årsakene til spesifikke spørsmål eller andre ting.

Hvordan dataene vil bli håndtert

Prosjektet overholder GDPR-reglene og din identitet vil bli holdt strengt konfidensiell på alle måter. Vi avklarer dette nedenfor.

Zoom-intervjuet vil bli tatt opp og personen som intervjuer deg vil transkribere lyden til tekst. I denne transkripsjonen vil navn og annen informasjon som kan identifisere deg bli fjernet. Videofilene slettes rett etter intervjuet. Lydfilen vil kun bli hørt av meg, Iben Meyer, mine nærmeste kolleger ved Københavns Universitet, og personen som intervjuer deg samt hennes faglige veileder Ruth Newberry ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. De anonymiserte transkripsjonene vil bli delt mellom de svenske, norske og danske forskerne som jobber med dette prosjektet.

En databehandleravtale mellom Københavns Universitet, og de svenske og norske forskerne er inngått. I henhold til denne avtalen vil alt datamateriale som deles mellom Københavns Universitet og intervjuerne og transkribererne bli behandlet konfidensielt og delt gjennom krypterte kommunikasjonskanaler. De svenske og norske intervjuerne vil slette lydfilene til intervjuet når transkripsjonene er utført.

Vi må innhente ditt informerte samtykke for å delta i begynnelsen av intervjuet. Av juridiske formål vil Københavns Universitet beholde dette informerte samtykket i fem år, og derfor vil lydfilene bli lagret på en sikker og kryptert server ved Københavns Universitet. Hvis du før dette bestemte deg for at du ikke ønsker å være en del av dette intervjuet, kan du kontakte meg, Iben Meyer (ihm@sund.ku.dk), eller personen som gjør dette intervjuet, så sletter jeg intervjumaterialet ditt.

Eventuelt vil vi bruke sitater eller sammendrag fra transkripsjonen av intervjuet med deg når vi formidler resultatene i vitenskapelige artikler, eller andre publikasjoner. Vi vil sørge for at disse sitatene/sammendragene er strengt anonyme, det vil si at det

ikke vil være noen informasjon som muligens kan identifisere deg eller din tilknyttede arbeidsplass.

Forskningsprosjektet er godkjent av The Research Ethics Committee for SCIENCE and SUND (CASE: 504-0431/23-5000) og av SIKT - Kunnskapssektorens tenesteleverandør.

Tusen takk igjen. Din hjelp settes stor pris på og vil styrke vår forståelse av dagens behandlinger av SRP og hjelpe oss med å utvikle relevante spørsmål for undersøkelsen som kommer i 2024.

Iben Meyer

Assisterende professor
Institutt for veterinær- og husdyrvitenskap
Universitetet i København
E-post: ihm@sund.ku.dk
Telefon: +45 23983879

Vedlegg 3

Oversikt over kvalitative intervjuer for deltagere og rekruttering av disse

15-18 intervjuer skal gjennomføres i Danmark, Sverige og Norge, 5-6 i hvert land.

Denne veiledningen vil bli oversatt til dansk, svensk og norsk og intervjuene vil bli gjennomført på morsmål.

Inkluderingskriterier for informantpopulasjonen

- 1) Jobber profesjonelt med å gi råd til hundeeiere om atferdsrelaterte problemer
- 2) Minst ett års erfaring med kasus relatert til problemer med separasjon

Minimumskvote

- Minst 5 fagpersoner fra hvert av de tre landene
- Minst 1 fagperson med veterinær bakgrunn fra hvert land (veterinærer)
- Minst 1 fagperson som har fått spesiell opplæring i å jobbe med uønsket, problematisk og/eller farlig adferd (atfredskonsulenter)
- Minst 1 fagperson som jobber med planlegging og gjennomføring av generell trening av hunder, for eksempel gruppeundervisning (hundetrener)

*Uttrykk og definisjoner tatt fra <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2022.11.011>

Hensikten med denne delen av forskningsprosjektet: å beskrive behandlingsstrategier og erfaringer hos atfredskonsulenter som behandler SRP hos dyr.

Hensikten med dette intervjuet: å samle informasjon fra representanter for ulike yrkesgrupper som arbeider med SRP behandling. Informasjonen vil danne grunnlaget for utvikling av et spørreskjema om SRP behandling blant en større gruppe av hundefagfolk.

Ifølge prosjektets beskrivelse vil intervjuene og det følgende spørreskjemaet "samle informasjon om aktuelle strategier brukt for å behandle SRP og identifisere mønster og identifisere foretrukne strategier så vel som vanlige utfordringer sett fra konsulentens synsvinkel."

Tema i intervjuveilederen:

Tema 0: Velkommen, informasjon, samtykke - maks 3 minutter

Tema 1: Bakgrunn og aktuelle (atferds) arbeidssituasjoner - maks 3 minutter

Tema 2: Definere SRP kasus - maks 3 minutter

Tema 3: Definisjon av vellykkede og ikke vellykkede behandlinger - maks 3 minutter

Tema 4: Vellykkede SRP behandlinger (det som fungerte bra) - maks 8 minutter

Tema 5: Ikke vellykkede SRP behandlinger (det som ikke fungerte bra) - maks 8 minutter

Tema 6a: Nåværende strategi/strategier for SRP behandling - maks 10 minutter

Tema 6b: Ikke-trenings behandlinger - maks 3 minutter

Tema 7: Tilbakevendende hundekaraktistikker og behandlingstilpasninger - maks 5 minutter

Tema 8: Eiers håndtering, forventninger, gjennomføring - maks 3 minutter

Tema 9: Tilegnelse av informasjon vedrørende behandling av SRP - maks 3 minutter

Total varighet: omtrent 60 minutter

INTERVJU VEILEDER

Spørsmålene i venstre kolonne er omtrentlige spørsmål som brukes av intervjuer. Teksten i hakeparentes og understreket dvs. [xxx] er informasjon til intervjueren (skal ikke leses opp for informanten). Tekst i høyre kolonne forklarer formålet med temaet/spørsmålene.

Tema 0: Velkommen, informasjon, samtykke	Maks 3 min
<p>Takk for at du vil delta i dette intervjuet. Før vi starter, har du lest informasjonen vi sendte deg? Har du noen generelle spørsmål om informasjonen? Jeg kommer til å ta opp samtalen og lagre lydfilen i henhold til informasjonen du leste. Har du noen spørsmål vedrørende det?</p> <p>[Hvis nødvendig, les informasjonen nedenfor, som også har blitt gitt i informasjonsarket]</p> <p><i>Intervjuet er en del av et forskningsprosjekt som handler om problemer relatert til separasjon blant hunder med fokus på hvilken behandlingsstrategi som kan virke best. Dagens mål for meg er å samle så mye informasjon som mulig om dine erfaringer med å jobbe med problemer knyttet til separasjonsrelaterte problemer hos hunder. Vi vil gjerne høre både om dine gode erfaringer så vel som utfordring du har opplevd i denne jobben.</i></p> <p><i>Intervjuet bør ikke ta mer enn en time. Det er semi - strukturert, så jeg har noen åpne spørsmål som jeg ønsker svar på, men jeg vil prøve å få tak på svaret gjennom en uformell samtale der ditt perspektiv kan bidra med å formulere spørsmålene. Du kan alltid la</i></p>	<p>Introduksjon</p> <p>Informasjon</p>

være å svare på et spørsmål, og du er velkommen til å spørre om grunnen til et spesifikt spørsmål eller noe som helst annet.

Jeg kommer til å ta opptak av vår samtale. Lydopptaket vil overføres til den dataansvarlige forskeren ved Universitetet i København og videofilene vil slettes. Jeg vil lage en anonymisert skriftlig versjon av intervjuet, en såkalt transkripsjon, som vil bli brukt i masterprosjektet mitt ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Transkripsjonene av intervjuet vil derfor bli delt mellom meg, min veileder, den svenske masterstudenten og hennes veileder, i tillegg til den dataansvarlige forskeren ved Universitetet i København. Etter transkripsjonen vil jeg slette lydfilene og disse vil kun bli lagret på en kryptert server ved Universitetet i København.

Jeg trenger ditt informerte samtykke (som jeg vil spørre om hvert øyeblikk). Av juridiske formål, vil den dataansvarlige ved Københavns Universitet beholde det informerte samtykket i fem år. Derfor vil lydfilene bli lagret på en sikker og kryptert server ved Universitetet i København. Hvis du før dette bestemmer deg for å ikke ta en del i dette intervjuet, kan du kontakte meg og jeg vil sørge for at intervjumaterialet ditt vil bli slettet.

Jeg vil understreke at denne samtalen er konfidensiell, og at ditt navn og all annen informasjon som kan identifisere deg vil ikke bli gitt til noen utenfor arbeidsgruppen i prosjektet. Anonyme sitat fra vår samtale kan brukes i akademiske presentasjoner, vitenskapelige publikasjoner, artikler for profesjonelle eller en større gruppe, eller i forbindelse med utdanning/pedagogiske aktiviteter.

Forskningsprosjektet har blitt godkjent av den etiske komiteen ved Universitetet i København.

—

Nå vil jeg spørre deg om ditt samtykke til å delta i dette intervjuet og at det blir tatt opp [hvis nei til noe av det følgende, vil intervjuet bli avsluttet]

- Var beskrivelsen av det du samtykker til klart for deg? [hvis nei: les beskrivelsen igjen]
- Samtykker du til at intervjuet blir tatt opp og transkribert?
- Samtykker du til at lydfilene av opptaket blir delt med den dataansvarlige forskeren ved Universitetet i København?
- Samtykker du til at den anonymiserte transkripsjonen av intervjuet blir delt med norske/svenske forskere i prosjektet?
- Samtykker du til at Universitetet i København er dataansvalige og beholder lydfilene på en sikker server i 5 år?
- Samtykker du til bruken av anonymiserte data fra transkripsjonen fra intervjuet i dette og fremtidige forskningsprosjekter og undervisning?

Samtykke

Tusen takk.	
Tema 1: Bakgrunn og nåværende (atferd) arbeidssituasjon	Maks 3 min
<p>Vennligst begynn med å kort beskrive hvordan du startet å jobbe profesjonelt med hundeatferd og trening [hvis ikke nevnt, spør om faglig bakgrunn og nåværende profesjonelle rolle].</p> <p>Hvor lenge har du jobbet med SRP-kasus?</p> <p>Hvor ofte ser du for tiden tilfeller av hunder med SRP?</p>	<p>Informantens bakgrunn og nåværende situasjon med tanke på å gi rådgivning til hundeeiere.</p> <p>Kategorisere informanten inn i en av gruppene veterinær/atferdskonsulent eller trener.</p> <p>Informantens erfaringsnivå med SRPer og mulige spesialiseringer med dette problemet.</p>
Tema 2: Definere SRP	Maks 3 min
<p>Hva er symptomene som eiere legger merke til og henvender seg til deg med angående SRP?</p> <p>Hvordan vil du definere SRP, og hva er de typiske symptomene?</p> <p>Vil du si at SRP er <u>én ting eller forskjellige ting</u>? Tror du for eksempel SRP kan ha forskjellig motivasjon, for eksempel angst, manglende læring, frustrasjon, kjedsomhet?</p>	Kategorisere ulike typer av SRP
Tema 3: Definisjon av vellykkede og ikke vellykkede behandlinger	Maks 3 min
<p>Dette prosjektet handler om å forsøke å identifisere faktorer som kan skille mellom et vellykket og et ikke vellykket løp i behandlingen av SRP. Så først vil jeg spørre deg hvordan du vil definere en vellykket behandling av SRP, når vil du si du har oppnådd dette?</p> <p>Og på samme måte, hvordan vil du definere en ikke vellykket behandling av SRP?</p>	
Tema 4: Vellykkede SRP behandlinger (det som fungerte bra)	Maks 8 min
<p>Når du tenker tilbake på arbeidet med hunder med SRP og deres eiere, vennligst tenk på et spesifikt kasus der behandlingsforløpet fungerte bra.</p> <p>Hva fungerte spesielt bra i dette kasuset?</p>	Finn mulige mønstre i SRP behandlinger som fungerer.

<p>[kan bli fulgt opp av følgende]</p> <ul style="list-style-type: none"> - hvordan påvirket eieren behandlingsforløpet? - hvordan påvirket kommunikasjonen med eieren og etterlevelse fra eierens side behandlingsforløpet? - hvordan påvirket den aktuelle hunden behandlingsforløpet? - hvordan påvirket metodene du brukte behandlingsforløpet? <p>Hvordan har andre vellykkede behandlingsmetoder vært i forhold til dette kasuset?</p> <ul style="list-style-type: none"> - hva har vært det samme? - hva har vært ulikt? 	<p>Identifiser påvirkningsfaktorer.</p> <p>Målet er å få informanten til å snakke om både hun og eier og treningsmetode.</p>
<p>Tema 5: Ikke vellykkede SRP behandlinger (hva fungerte ikke)</p>	<p>Maks 8 min</p>
<p>Når du tenker tilbake på ditt arbeid med SRP hunder og deres eiere, vennligst tenk på et spesifikt kasus der behandlingsforløpet ikke fungerte.</p> <p>Hva fungerte ikke bra i dette kasuset?</p> <p>[kan bli fulgt opp av følgende]</p> <ul style="list-style-type: none"> - hvordan påvirket eieren behandlingsforløpet? - hvordan påvirket kommunikasjonen med eieren og etterlevelse fra eierens side behandlingsforløpet? - hvordan påvirket den aktuelle hunden behandlingsforløpet? - hvordan påvirket metodene du brukte behandlingsforløpet? <p>Hvis du har hatt andre kasus der behandlingsforløpet ikke har vært vellykket, hvordan var de sammenlignet med dette kasuset?</p> <ul style="list-style-type: none"> - hva har vært det samme? - hva har vært ulikt? 	<p>Finn mulige mønstre i SRP behandlinger som ikke fungerer.</p> <p>Identifiser utfordringer</p> <p>Målet er å få informantet til å snakke om både hund og eier og treningsmetode.</p>
<p>Tema 6a: Nåværende strategi/strategier for SRP behandling</p>	<p>Maks 10 min</p>
<p>Kan du gi meg en kort oversikt over din typiske behandlingsprosess for SRP? For eksempel, hvordan starter du behandlingsprosessen, hvordan går du vanligvis frem i behandlingsprosessen og på hvilket tidspunkt avslutter du vanligvis kontakten med eieren?</p> <p>Er det SRP-tilfeller der din tilnærming er veldig forskjellig fra dette? Hvis ja, hvordan og hvorfor?</p> <p>Hva er din erfaring med å bruke mat i behandlingen av SRP?</p> <p>Hvorfor velger du å bruke det/ikke bruke det?</p> <p>Hvis du velger å bruke mat som en del av opplæringen, hvordan gir du eieren råd om dette?</p>	<p>Kartlegging av nåværende foretrukne behandlingsstrategier.</p>

<p>[avhengig av svaret på det første åpne spørsmålet, kan de følgende oppfølgingsspørsmålene bli brukt]</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan møter du vanligvis hunden og eieren? [Hvis dette ikke nevnes, spør etter online eller fysiske møter, på en klinikk/kontor eller i eierens hjem] • Hvor ofte og hvor lenge varer normalt en konsultasjon med hund og eier? [Hvis dette ikke nevnes, spør etter gjennomsnittlig frekvens, varighet og antall konsultasjoner og om disse varierer i løpet av behandlingsforløpet] • I de siste kasusene du har jobbet med, vennligst forklar hva du gjorde i praksis. [hvis ikke nevnt, spør etter:] <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ble treningen der hunden skulle lære å være alene gjennomført? - Var det spesifikke ting eieren måtte gjøre, når han eller hun forlater hunden, og om ja, hva var disse tingene? - Hvor ofte og hvor lenge rådet du eieren til å trene? - Var det andre ting du rådet eieren til å trene på under behandlingsforløpet, og om ja, hva var disse tingene? - Hvordan veiledet du eieren om alenetid gjennom behandlingsforløpet? 	
<p>Tema 6b: Ikke-trenings behandlingsmetoder</p>	<p>Maks 3 min</p>
<p>Avhengig av hvem du spør, er ikke trening alltid nok til å behandle SRP hos hunder.</p> <p>Hva synes du om medisinerer av hunder med SRP?</p> <p>Hva tenker du om viktigheten av mulige fysiske problemer hos hunder med SRP?</p>	<p>Kartlegging av holdninger til ikke-treningsmetoder blant ulike grupper av fagpersoner</p>
<p>Tema 7: Tilbakevendende hundekarakteristikker og behandlingstilpasninger</p>	<p>Maks 5 min</p>
<p>Nå vil vi diskutere dine generelle erfaringer og observasjoner angående bakgrunnen til hunder som kommer til deg med SRP.</p> <p>Er det noen tilbakevendende egenskaper eller tidligere livshendelser som du ofte legger merke til hos hunder du behandler for SRP? Refererer for eksempel til rase, alder, genetikk, sosialisering, tidlig oppvekstmiljø, annen problematisk atferd, mengden stimulering hunden får, eieren eller noe annet.</p> <p>Påvirker hundens og/eller eierens bakgrunn din behandlingsstrategi? Hvordan?</p>	

Tema 8: Eiers håndtering, forventninger, gjennomføring	Maks 3 min
<p>Siden eieren er en så stor del av behandling av SRP hos hunder, vil jeg gjerne høre litt om din erfaring med eiere.</p> <p>Hva er de typiske forventningene eiere har når det gjelder behandlingsprosessen og resultatet?</p> <p>Hvordan hjelper du etter din mening eiere best gjennom et behandlingsforløp?</p> <p>Etter din erfaring, hvordan håndterer eiere å leve med SRP-problemet?</p> <p>Og hvordan administrerer de behandlingsprotokollen?</p>	<p>Forventninger</p> <p>Etterlevelse og administrering</p> <p>Eiers erfaring</p>
Tema 9: Informasjonsinnhenting	Maks 3 min
<p>Innhenter du / eller har du noen gang innhentet informasjon om hvilke metoder som fungerer i en SRP behandling? Jeg tenker på alle typer informasjon, for eksempel fra bøker, nettbaserte ressurser, vitenskapelige studier, bevis-basert kunnskap. Kan du opplyse om hvor og når du brukte (eller bruker) det?</p> <p>Snakker du med andre profesjonelle, for eksempel andre SRP konsulenter, om hva som fungerer? Er du involvert i et profesjonelt nettverk som fokuserer på dette?</p>	<p>Hva slags kunnskapsressurser ble brukt (om noen).</p> <p>Teoretiske ressurser</p> <p>Nettverk</p>

Vedlegg 4

Vurdering av behandling av personopplysninger

26.09.2023

Referansenummer

474488

Vurderingstype

Automatisk

Dato

26.09.2023

Tittel

Separasjonsangst hos hunder

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet – NMBU / Fakultet for biovitenskap /
Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap

Prosjektansvarlig

Ruth C. Newberry

Student

Karoline Måseide Thomassen

Prosjektperiode

01.10.2023 - 30.09.2026

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 30.09.2026.

Meldeskjema

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
 - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
 - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
 - Fagforeningsmedlemskap
 - Genetiske data
 - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
 - Helseopplysninger
 - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertridelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)
- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

KØBENHAVNS UNIVERSITET
DET SUNDHEDSVIDENSKABELIGE FAKULTET

Sendt til: Iben Meyer, Birgit Nørrung og Peter Rekke
Sagsnummer: 514-0856/23-3000

Bekræftelse på at projektet er medtaget på Københavns Universitets fortegnelse over behandlingsaktiviteter i forskningsprojekter og biobanker

Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab har den 23. juni 2023 anmeldt behandling af personoplysninger i projektet **Behandling af separationsrelaterede problemer hos hund**. Projektet er registreret med følgende oplysninger:

- Projektansvarlig: *Iben Meyer*.
- Der behandles oplysninger om 30 personer i projektet.
- Det primære formål med projektet: *Dette studie er en del af et forskningsprojekt med det overordnede formål at øge vores forståelse af separationsrelaterede problemer (SRP), og hvordan de behandles. Projektet består af to studier, der løber i henholdsvis 2023 og 2024. Studie 1: Undersøgelse af behandlingsstrategier og erfaringer blandt dyrlæger, adfærdsbehandlere og hundetrænere, der arbejder professionelt med behandling af SRP hos hund (herefter 'hundeprofessionelle'). Dette studie består af en række 1:1 interviews med hundeprofessionelle samt en anonym online spørgeskemaundersøgelse blandt en større population af hundeprofessionelle. Spørgeskemaet til den sidstnævnte undersøgelse vil blive baseret delvist på resultaterne af de indledende 1:1 interviews. Studie 2: Undersøgelse af mulige faktorer relateret til hund, ejer og behandlingsstrategier, der differentierer succesfulde og ikke-succesfulde behandlingsforløb blandt hunde med SRP. Dette studie inkluderer en online spørgeskemaundersøgelse blandt ejere af hunde med SRP samt opfølgende 1:1 interviews med et udvalg af respondenter fra spørgeskemaundersøgelsen. Denne ansøgning omhandler kun den del af Studie 1, der baserer sig på 1:1 interviews med hundeprofessionelle. Formålet er at indsamle information om forskellige definitioner af succesfuld og ikke-succesfuld behandling af SRP, forskellige behandlingsstrategier, erfaringer med succesoplevelser og udfordringer samt erfaringer*

7. JULI 2023

SUND HR

BLEGGAMSVEJ 3B
KØBENHAVN N.

TLF
DIR
FAX
MOB

katrine.ager@sund.ku.dk

ReF:
SAG:
Sagsnr. oplyses ved henv.

med hund-ejer-behandler interaktionen. Data fra dette studie vil blive brugt til at udvikle et spørgeskema, der omhandler behandling af SRP, og som skal målrettes en større population af hunde-professionelle. Separate ansøgninger undersøgelserne i studie 2 følger på et senere tidspunkt.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet bekræfter hermed, at projektet er medtages på Københavns Universitets fortegnelse over behandlingsaktiviteter i forskningsprojekter og biobanker, som findes i Københavns Universitets elektroniske sags- og dokumenthåndteringssystem, Workzone.

Datatilsynet kan på et hvilket som helst tidspunkt anmode om kopi af KU's fortegnelsen med henblik på kontrol, herunder kontrol med sikkerhedshændelser.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet bekræfter ligeledes, at registreringen på fortegnelsen gælder fra og med den 1. juli 2023 til og med den 31. december 2029.

I forbindelse med registreringen har den projektansvarlige bekræftet:

1. At behandlingen af persondata i projektet sker i overensstemmelse med reglerne i persondataforordningen, forordning 2016/679 om persondatabeskyttelse og databeskyttelsesloven, lov nr. 502 af 23 maj 2018,
2. at behandlingen og opbevaringen af persondata i projektet skal ske i overensstemmelse med de regler og procedurer, som er beskrevet på [Københavns Universitets forskerportal](#), og
3. at instituttet – hvor det er relevant - indgår de nødvendige aftaler om håndtering af persondata med eksterne samarbejdsparter; herunder aftaler om databehandling, videregivelse eller fælles dataansvar.

Når registreringsperioden er udløbet skal persondata fra projektet være slettet, anonymiseret, tilintetgjort eller overført til arkiv inden denne dato.

[Se nærmere om projektets afslutning på forskerportalen på KUNet.](#)

Den projektansvarlige skal være opmærksom på, at al behandling (herunder også opbevaring) af persondata efter registreringsens udløb er en overtrædelse af persondataforordningen.

Projektets registrering kan forlænges ved henvendelse til det sundhedsfaglige Fakultet. [Se nærmere på KUNet for blanket til forlængelse eller andre ændringer af projektets registrering.](#)

Behandlingen af persondata må alene ske i statistisk eller videnskabeligt øjemed i forbindelse med projektets gennemførelse.

Eventuelle vilkår, der fastsættes efter anden lovgivning fx sundhedsloven,
forudsættes overholdt.

Side: PAGE 1* MERGEFORMAT 3
Af: NUMPAGES 1*
MERGEFORMAT 3

Med venlig hilsen

Katrine Harboe Salskov Ager
Studentermedhjælper

Vedlegg 6

UNIVERSITY OF COPENHAGEN
THE RESEARCH ETHICS COMMITTEE FOR FACULTY OF SCIENCE &
FACULTY OF HEALTH AND MEDICAL SCIENCES

IBEN MEYER
IHM@SUND.DK
SUND

Department of Veterinary and
Animal Sciences – Centre for
Companion Animal Welfare

Ethics approval of research project: “Treatment of separation related problems in dogs: what works and what does not?”

18. AUGUST 2023

The Research Ethics Committee for SCIENCE and SUND has examined your application for a research ethics review at a meeting on 16th August 2023. The project period is from January 2023 to December 2024.

The overall purpose of the research project is to increase our knowledge about treatment of separation related problems (SRPs) in dogs, focusing on the factors that differentiate successful (owner perceives the problem to be solved) from unsuccessful (owner perceives the problem to be unsolved) courses of treatment. The research project has two sub-studies that run in 2023 and 2024 respectively. This application relates only to the 1:1 interview study with dog professionals from sub-study 1. The aim is to collect information about different definitions of successful versus unsuccessful treatment of SRP, strategies used in the treatment of SRP, experienced successes and challenges and experiences with dog-owner-professional interactions. This information will be used to develop an online questionnaire aimed at a larger population of dog professionals in the three countries.

BÜLOWSVEJ 17
DK-1870 FREDERIKSBERG C

MOB +45 35 32 99 75

Mail: fcan@science.ku.dk

REF: FCAN

CASE: 504-0431/23-5000

The Research Ethics Committee for SCIENCE and SUND finds, according to information received, that the project is compliant with relevant Danish and International standards and guidelines for research ethics. The assessment is based on the following documents:

- Research protocol
- Interview guide
- Information sheet for interview informants
- Data processor agreement
- Informed consent

Yours Sincerely
Lisbeth E. Knudsen, Chair

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway